Vlaams Parlement

stuk **2238** (2013-2014) – Nr. 1
ingediend op 21 oktober 2013 (2013-2014)

Beleidsbrief

Wetenschap en Innovatie

Beleidsprioriteiten 2013-2014

ingediend door mevrouw Ingrid Lieten,
viceminister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen,
Media en Armoedebestrijding

verzendcode: REG

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE 2

LIJST MET AFKORTINGEN 4

I. MANAGEMENTSAMENVATTING 9

II. OMGEVINGSANALYSE 11

- Institutionele context 11
- Kerngegevens en –indicatoren 12

III. INNOVATIECENTRUM VLAANDEREN 14

SD 1. Gerichte innovatiestrategieën 14

OD 1. Versterken en vernieuwen van de speerpuntdomeinen 14

OD 2. Optimaliseren van de impact en verdere integratie van de Strategische Onderzoekscentra in het innovatielandschap 16

OD 3. Beantwoorden van maatschappelijke uitdagingen via ‘grote projecten’ 18

SD 2. Hogere Innovatiekracht voor de Vlaamse Economie 23

OD 1. Werken aan een verhoogde valorisatie: versterken en versnellen van het valorisatietraject 24

OD 2. Werk maken van netwerkbemiddeling, clustervorming en andere vormen van faciliteren 26

OD 3. Werk maken van innoverend ondernemerschap 27

OD 4. Wegnemen van hinderpalen bij de financiering van innoverend ondernemerschap 30

SD 3. Vlaanderen als innovatie-ontvankelijke topregio 31

OD 1. Innovatie als hefboom voor marktontwikkeling – Vlaanderen als ‘lead market’ 31

OD 2. Tijdige aansluiting bij belangrijke innovatietrends 31

OD 3. Een sterker maatschappelijk draagvlak voor wetenschap en innovatie 32

OD 4. Versterking van het innovatiepotentieel door investering in menselijk kapitaal 34

OD 5. Een state-of-the-art onderzoeks- en innovatie-infrastructuur 37

SD 4. Wetenschapsbeleid: versterken van de fundamenten 41

OD 1. Stroomlijning van Hoger Onderwijs en Wetenschap en Innovatie 41

OD 2. Aantrekkelijke en mobiele loopbanen voor onderzoekers 41

OD 3. Optimalisatie en afstemming financieringsmiddelen 41

OD 4. Vereenvoudigen van de regelgeving en verfijnen van de complementariteit tussen BOF en FWO 42

OD 5. Onderzoek en Innovatie stimuleren via het Hoger Onderwijs 43

SD 5. Impact verhogen, volharden in meer middelen voor onderzoek en innovatie en effeciënt verbeteren 44

OD 1. Volharden in meer middelen voor onderzoek en innovatie – 3% Barcelona-norm 44

OD 2. Aanwenden van de publieke uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling als hefboom 44

OD 3. Vlaanderen als volwaardige partner in de Europese onderzoeks- en innovatieruimte 44

OD 4. Beleidsdomeinoverschrijdende samenwerking organiseren 48

OD 5. Werk maken van transparante en verantwoorde structuren 49

OD 6. Werk maken van duidelijke en transparante procedures 49

OD 7. Effectieve beleidsevaluatie en impactanalyse 50

BIJLAGE 1 STAND VAN ZAKEN UITVOERING BEGROTING 54

BIJLAGE 2 MET REDENEN OMKLEDE RESOLUTIES EN MOTIES 55

BIJLAGE 3 TOELICHTING OPMERKING REKENHOF BIJ IWT 56

BIJLAGE 4 REGELGEVINGSAGENDA 57

LIJST MET AFKORTINGEN

ANB	Agentschap voor Natuur en Bos
BBP(R)	Bruto Binnenlands Product (per regio)
BOF	Bijzonder Onderzoeksfonds
CFS	Commissie Federale Samenwerking
CICI	Call Innovatie en Creatieve Industrie
CIS	Common Innovation Survey
CIS	Commissie Internationale Samenwerking
CMI	Centrum voor Medische Innovatie
CV	Curriculum Vitae
Dept. EWI	Departement EWI
DHI	Digital Health Innovation
ECOOM	Expertisecentrum O&O monitoring
EIT	European Institute of Innovation and Technology
EMODnet:	European Marine Ocean Data & Information Network
EOR	Europese Onderzoeksruimte
EPO	European Patent Office
ERA	European Research Area
ERC	European Research Council
ESFRI	European Strategy Forum on Research Infrastructures
EU	Europese Unie
EVA	Extern Verzelfstandigd Agentschap
EWI	Economie, Wetenschap en Innovatie
FET	Future and Emerging Technology Flagships
FIT	Flanders Investment and Trade
FIS	Flanders InShape

FISCH	Flanders Strategic Initiative for Sustainable Chemistry
FMTC	Flanders Mechatronics Technology Center
FRIS	Flanders Research Information Space
FRIS-model	Full Regional Innovation System
FWO	Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen
GPI	Gezamenlijke Programmeringsinitiatieven
GTI	Gezamenlijke Technologie-initiatieven
ICON	Interdisciplinair Coöperatief Onderzoek
IMC WC	Interministeriële Conferentie voor Wetenschap en Cultuur
imec	Interuniversitair Micro Elektronica Centrum
iMinds	het vroegere IBBT
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
ICTV	iCleantech Vlaanderen
ILVO	Instituut voor Landbouwkundig Onderzoek
INBO	Instituut voor Natuur en Bosonderzoek
IOF	Industrieel Onderzoeksfonds
iRG	Innovatie regiegroepen
IT	Informatietechnologie
ITG	Instituut voor Tropische Geneeskunde
IWG	Interdepartementale Werkgroep
IWT	Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie
JPI	Joint Programming Initiative, Gezamenlijk Programmerings-initiatief (GPI)
JTI	Joint Technology Initiatives, Gezamenlijk Technologie-initiatief (GTI)
KCI	Kaderprogramma voor Concurrentievermogen en Innovatie
KET	Key Enabling Technologies

KMO	Kleine en Middelgrote Ondernemingen
KMSKA	Koninklijk Museum van Schone Kunsten Antwerpen
KP voor OTO	Kaderprogramma voor Onderzoek en Technologische Ontwikkeling
KPI	Kritische Prestatie-indicatoren
KVAB	Koninklijke Vlaamse Academie van België
LA-traject	Landbouw-traject
LED	Laagdrempelige Expertise- en Dienstverleningscentra
LNE	Leefmilieu, Natuur en Energie
LRM	Limburgse Reconversiemaatschappij
LS	Lichte Structuur
LV	Landbouw en Visserij
MIC / MIX	Media-Innovatiecentrum
MIP	Milieu- en Energietechnologie Innovatieplatform
NIB	Nieuw Industrieel Beleid
NWO	Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek
OCM	Open coördinatiemethode
OD	Operationele doelstelling
O&O	Onderzoek en Ontwikkeling
O&O&I	Onderzoek, Ontwikkeling en Innovatie
OV	Onderwijs en Vorming
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
OVAM	Openbare Vlaamse Afvalstoffen Maatschappij
PMV	Participatiemaatschappij Vlaanderen
PPP	Public Private Partnership
PRACE	Partnership for Advanced Computing in Europe
PV	Photovoltaics

PWO	Projectmatig Wetenschappelijk Onderzoek
RILOD	Research Information Linked Open Data
RIS	Regionaal Innovatiesysteem / Regional Innovation System
RVO-Society	Roger Van Overstraeten Society
SALK	Strategisch Actieplan voor Limburg in het Kwadraat
SBO	Strategisch Basisonderzoek
SD	Strategische doelstelling
SIA	Strategische Innovatieagenda
SIM	Strategisch Initiatief Materialen
SOC	Strategisch Onderzoekscentrum
SOFI	Spin-off Financieringsinitiatief
SO&O	Stichting Onderwijs en Ondernemen
STEM	Science, Technology, Engineering, Mathematics (wetenschap, technologie, ingenieurswetenschappen, wiskunde)
TETRA-fonds	Technologietransferfonds
TBM	Toegepast Biomedisch Onderzoek
TGO	Transformationeel Geneeskundig Onderzoek
TTO	Technology Transfer Office
TUBITAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (de wetenschappelijke en technologisch- onderzoeksraad van Turkije)
UNU-CRIS	United Nations University Institute on Comparative Regional Integration Studies
V²O-principe	Versterkt-Versneld-Ontwikkeld
VCP	Vlaams Contactpunt Kaderprogramma
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling
VEA	Vlaams Energie Agentschap
ViA	Vlaanderen in Actie

VIB	Vlaams Interuniversitair Instituut voor Biotechnologie
VIL	Vlaams Instituut voor de Logistiek
VIM	Vlaams Instituut voor Mobiliteit
VIN	Vlaams Innovatienetwerk
VIS	VlaamseInnovatieSamenwerkingsverbanden
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
VL	Vlaanderen
VLIZ	Vlaams Instituut voor de Zee
VLM	Vlaamse Landmaatschappij
VMM	Vlaamse Milieumaatschappij
VON	Vlaams Onderzoeksnetwerk
VRIND	Vlaamse Regionale Indicatoren
VRWI	Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie
VSC	Vlaams Supercomputer Centrum
W&I	Wetenschap en Innovatie
WIN	wetenschapsinformatienetwerk
WTI	Wetenschap en Technologische Innovatie
WSE	Werk en Sociale Economie
ZAP	Zelfstandig Academisch Personeel

I. MANAGEMENTSAMENVATTING

Tijdens de eerste vier jaren van deze legislatuur werden wetenschap en innovatie verder verankerd als hoekstenen van een toekomstgericht beleid. Zo werden de budgetten voor wetenschap en innovatie significant en recurrent verhoogd. Vlaanderen besteedde in 2011 5,09 miljard euro aan O&O, waarvan 3,47 miljard euro private O&O. De O&O-intensiteit (publiek en privaat) voor 2011 bedroeg 2,40%, het hoogste percentage ooit bereikt in het Vlaamse Gewest (2010: 2,29%; 2009: 2,12%). In 2013 bedraagt het totale wetenschaps- en innovatiebudget 1,98 miljard euro.

Ook werden de bestaande én de bijkomende middelen ingezet volgens de principes van een gericht innovatiebeleid dat de grote maatschappelijke en economische uitdagingen aanpakt. Dit gebeurde evenwel in symbiose met de belangrijke maatschappelijke rol van het niet-gericht, fundamenteel onderzoek.

Tijdens het laatste jaar van de legislatuur worden nog een aantal maatregelen getroffen en initiatieven genomen die op de ingeslagen weg voortgaan.

Ten eerste op het vlak van **regelgeving**. Er wordt een wijziging van het decreet betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid voorzien, waarbij diverse bepalingen m.b.t. wetenschap en innovatie uit andere decreten nu in één decreet te vinden zullen zijn. Ook wordt het Besluit van de Vlaamse Regering m.b.t. het IOF en het Interfaceprogramma nog aangepast. Tevens zal de Vlaamse Regering, na advies van de VRWI, beslissen over hoe ze de strategische en structurele samenwerking tussen toegepast onderzoek enerzijds en basisonderzoek anderzijds, verder kan bewerkstelligen, in upgrades van lichte structuren. Met de start van Horizon 2020 in 2014, wordt de internationalisering van het Vlaamse wetenschaps- en innovatiebeleid ook verder uitgewerkt. In juli 2013 keurde de Vlaamse Regering, het voorontwerp van decreet principieel goed dat de oprichting regelt van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd "Agentschap Plantentuin Meise", dat op 1 januari 2014 zal starten, ondergebracht bij het beleidsdomein EWI. Ook zullen bij de Herculesstichting de nodige aanpassingen aan beheers- en adviesstructuren worden uitgevoerd conform de doorgevoerde aanpassingen aan het decreet terzake.

Ten tweede op vlak van initiatieven die kaderen binnen het **gericht innovatiebeleid**. Er wordt in 2013 een aanvraag tot de oprichting van een Strategisch Onderzoekscentrum in de Maakindustrie verwacht, dat aansluitend door IWT en EWI zal geëvalueerd worden. In het voorjaar van 2014 zal de Vlaamse Regering vervolgens een beslissing nemen over de oprichting van een vijfde SOC. Een nieuwe convenant met VITO zal ingaan op 1 januari 2014. Flanders' Food zal vanaf 2014 gefinancierd worden als lichte structuur. M.b.t. de competentiepool Flanders' Plastic Vision wordt de beslissing van hun bestuursorganen om samen te gaan met FISCH verder geïmplementeerd – een win/win situatie voor beide, en een rationalisatie van het innovatielandschap. Ook zal het concept van "slimme specialisatie" na de conceptnota verder geconcretiseerd worden in concrete proeftrajecten, samen mét de sectoren. Aan de Vlaamse Regering zal ook een nieuwe proeftuin rond Bouw worden voorgelegd.

Ten derde op vlak van **wetenschapsbeleid**. In 2014 zal een "Besluit van de Vlaamse Regering over de rapportering aan en de controle door de overheid met betrekking tot de instellingen van hoger onderwijs in Vlaanderen" worden goedgekeurd. Bij de herziening van het besluit op het jaarverslag van universiteiten en hogescholen dat in voorbereiding is bij het beleidsdomein Onderwijs, zullen de aanbevelingen voor vereenvoudiging van de onderzoeksverslaggeving ook worden meegenomen. In 2013 legden de universiteiten een actieplan gender voor en stelden op basis hiervan een charter op. Tegen begin 2014 zal elke universiteit haar eigen beleidsplan gender uitwerken. Ook zal in 2014 worden onderzocht of bijkomende maatregelen of acties nodig zijn ter bevordering van mobiliteit van docenten / onderzoekers, rekening houdend met het werk dat reeds geleverd werd in het kader van het Actieplan 'Daar zit beweging in!' van de departementen Onderwijs en Vorming en EWI.

Ten vierde op vlak van reconversie. In het kader van het Strategisch **Actieplan Limburg** in het Kwadraat (SALK) werden een heel aantal maatregelen getroffen die verband houden met wetenschap en innovatie, en een groot aantal van die maatregelen hebben een belangrijke impact op heel Vlaanderen. Initiatieven die in dit kader zullen genomen worden zijn: de oprichting van een Strategisch Onderzoekscentrum (SOC) gericht op de Maakindustrie, de opstart van een specifiek proeftuininitiatief CareVille (binnen het thema Zorginnovatie, Biotech en Medtech), de oprichting van een VIB-onderzoeksgroep gefocust op immunologische ziekten, de oprichting binnen iMinds van een expertisecentrum Digital Health Innovation (DHI), en van een Incubator ICT en Digitale Media, en de uitbreiding en verdere ontwikkeling van EnergyVille.

Tot slot worden er nog een aantal belangrijke acties m.b.t. **wetenschappelijke en technologische dienstverlening** gepland. Zo worden in het najaar 2013 en het voorjaar 2014 nieuwe, gerichtere mediacampagnes voorzien binnen het Marketing- en Communicatieplan dat de communicatie over wetenschappelijke / wetenschaps-communicatieve initiatieven en instellingen stroomlijnt. Er wordt in samenwerking met de universiteiten verder gewerkt aan de uitbouw van de FRIS dienstenarchitectuur voor de uitwisseling van procesgestuurde, actuele en kwaliteitsvolle onderzoeksinformatie.

II. OMGEVINGSANALYSE

Hieronder volgt een beknopt overzicht van de voornaamste initiatieven en instellingen. Voor een meer gedetailleerd beeld over de cijfergegevens en budgetten verwijzen we naar de Speurgids 2013, het Vlaams Indicatorenboek 2013 en de VRIND.

- **Institutionele context**

Het bottom-up aspect is een wezenlijk kenmerk van de ondersteuning door de Vlaamse overheid van de actoren die deel uitmaken van het Vlaamse WTI-landschap. Sedert 1984 met de opstart van imec heeft de Vlaamse Regering ook een aantal thematische strategische onderzoekscentra ondersteund, waarvan sommige doorgroeiden tot wereldvermaarde instellingen. De jongste jaren zijn de competentiepolen omgevormd tot lichte structuren. Ook aanverwante en nieuwe initiatieven passen in deze strategie. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de Conceptnota "Innovatiecentrum Vlaanderen" uit mei 2011.

De publieke steun verloopt via het FWO, IWT, Herculesstichting, departement EWI, en ook PMV (voor waarborgen), die voorstellen inwachten op initiatief van actoren. Ook het beleidsdomein Onderwijs & Vorming levert essentiële ondersteuning aan het onderzoek uitgevoerd aan de universiteiten van de Vlaamse Gemeenschap. Daarbij bestaan er globaal genomen relatief weinig thematische steunprogramma's of financieringskanalen. De jongste jaren is de thematische ondersteuning echter relatief toegenomen, mede als gevolg van de Conceptnota "Innovatiecentrum Vlaanderen". In deze conceptnota wordt een kader geschetst voor een gericht innovatiebeleid, een sterkere toepassing in maatschappij en economie van de onderzoeksresultaten van kennisinstellingen, en het opzetten van initiatieven die tegemoet komen aan de "grote uitdagingen" die onder andere ook de EU aangaf. De initiatieven die zijn genomen tijdens de voorbije periode (thematisch of rond de bestaande generieke steuninstrumenten) alsook deze in de nabije toekomst moeten grotendeels in dit kader worden gesitueerd. De vier Vlaamse strategische onderzoekscentra en de verschillende lichte structuren spelen daarbij een zeer belangrijke rol. Daarnaast blijft ook het niet-gericht onderzoek uiteraard een belangrijke pijler van het globale Vlaamse WTI-beleid.

Inzetten op speerpuntendomeinen en focussen van innovatiestrategieën

Op dit ogenblijk bestaan er vier Vlaamse strategische onderzoekscentra: imec, VIB, VITO, en iMinds (dat werd opgericht als IBBT). Uitgezonderd VITO sloot de Vlaamse Regering met deze SOC's convenanten af voor de periode 2012-2016. Met VITO is een nieuw convenant in voorbereiding (SD1 OD2). Eind juli 2013 keurde de Vlaamse Regering principieel de oprichting goed van een nieuw strategisch onderzoekscentrum voor de Maakindustrie. Dit kadert binnen de transformatie van de maakindustrie en het SALK programma. In het najaar van 2013 zullen de initiatiefnemers, met inbegrip van de vijf universiteiten, FMTC en Flanders Drive, een volledig aanvraagdossier indienen.

De langetermijn stappenplannen voor innovatiestrategieën zijn inmiddels opgesteld binnen een aantal innovatieregiegroepen (IRG), bv. voor eco-innovatie, sociale innovatie of energie-innovatie. Deze rapporten adviseren het beleid bij de uitvoering van initiatieven die zijn en worden genomen binnen de zes Innovatieknoopunten van de conceptnota "Innovatiecentrum Vlaanderen". Verschillende initiatieven die kaderen in de thema's het georiënteerde innovatiebeleid werden recent opgestart. Voor een overzicht daarvan, zie SD1: "gerichte innovatiestrategieën".

- **Kerngegevens en –indicatoren**

Onderstaande kernindicatoren schetsen de situatie en prestatie van Vlaanderen op het vlak van onderzoek, technologische ontwikkeling en innovatie.

In 2011 besteedde Vlaanderen 5,088 miljard euro aan O&O, waarvan 3,474 miljard euro voor private O&O (met 34% had de scheikundige en farmaceutische sector hierin het grootste aandeel). Dit betekent dat de O&O-intensiteit voor dat jaar tot 2,40% steeg, wat ver boven het EU-gemiddelde van 1,94% ligt, en een sterke toename is vergeleken met de 2,29% van 2010 en 2,12% voor 2009. Dit cijfer is het hoogste ooit bereikt door het Vlaamse Gewest. Zowel de publieke als private uitgaven voor O&O stijgen, al is de toename van private investeringen meer uitgesproken met een stijging tot 1,64% in 2011 (t.o.v. 1,53% in 2010).

In 2013 bedraagt het totale wetenschaps- en innovatiebudget 1,979 miljard euro, waarvan 1,271 miljard euro voor O&O. Van dat laatste was 46% bestemd voor niet-gericht en 54% bestemd voor het gericht onderzoek.

Vlaanderen streeft onverminderd de doelstelling uit het Vlaams Regeerakkoord en het Pact 2020 na om tegen 2020 3% van het BBP aan O&O te besteden, opgesplitst in 2% private financiering en 1% publieke financiering. De Vlaamse overheid heeft het engagement genomen de 1% norm aan publieke financiering te bereiken tegen 2020. De Vlaamse regering keurde in 2011 een minimaal groeipad goed voor deze legislatuur. Concreet hield dit groeipad een verhoging in van het budget voor O&O in 2012 met 60 miljoen euro – een structurele toename die ook daadwerkelijk bij de begrotingsopmaak 2012 werd ingeschreven. In 2013 werd een bedrag voorzien van 62,5 miljoen euro. De 32,5 miljoen euro aan extra recurrente middelen hierin werden als volgt ingezet: FWO: + 2 miljoen euro; IWT: + 13,12 miljoen euro; Herculesstichting: + 1,6 miljoen euro; BOF: + 3 miljoen euro; wetenschappelijke instellingen: + 0,23 miljoen euro. Daarnaast werd 0,90 miljoen euro extra voorzien voor de integratie van het hoger onderwijs (naast de bijkomende 11,650 miljoen euro vanuit het beleidsdomein Onderwijs).

Het totaal aantal O&O-personeelsleden bedroeg 39.282 voltijds-equivalent in 2011, wat een toename van 24% betekent tegenover 2006, en 1,34 % is van de beroepsbevolking (cijfer 2011; EU-gemiddelde is 1,09%) . Het aantal uitgereikte doctoraten blijft toenemen: tijdens het academiejaar 2011-2012 werden er 1.670 doctoraten uitgereikt.

Vlaanderen scoort goed in de verschillende internationale barometers voor innovatieve regio's. Toch is er nog ruimte voor verbetering. Tussen 2008 en 2010 haalden de KMO's een innovatiegraad (proces- en productinnovatie) van 46 procent, in vergelijking met 79 procent bij de grote bedrijven en 75 procent bij de middelgrote bedrijven. Het percentage innoverende bedrijven op het vlak van proces- en productinnovatie bedraagt 53% voor de periode 2008-2010, en blijft gelijk met het resultaat voor de periode 2006-2008.

Het aandeel van de hoogtechnologische uitvoer in de totale uitvoer van Vlaanderen bedroeg 6,1% in 2012. Dit is lager dan voor bv. Nederland (18,3%) of het EU-gemiddelde (15,6%). Er is wel een toename van zowel de Vlaamse uitvoer als de high-techuitvoer (deze laatste neemt zelfs nog sterker toe).

Het aandeel van het aantal nieuw gediplomeerden in wiskunde, wetenschappen en technologie tegenover het totale aantal diploma's bedroeg in 2010 17,7% (België 16,6%) terwijl het EU-27 cijfer met 22,1% nog wat hoger ligt.

De tewerkstelling in medium-hightech en hightech industrie en diensten als percent van de totale tewerkstelling (de technologische industrie) neemt ook wat af (-0,8 procentpunt tegenover 2008) en bedroeg 6,0% in 2011. Nog in 2011 waren 3,1% van de werkende Vlamingen aan de slag in

hoogtechnologische diensten, meer dan gemiddeld in de EU-27 (2,7%). Het Vlaamse Gewest doet het even goed als Nederland en zelfs beter dan Duitsland of Frankrijk.

Het aantal EPO-octrooiaanvragen voor Vlaanderen per miljoen inwoners naar origine van uitvinder en/of aanvrager bedroeg in 2008 255,3 (België : 216,1). Het aantal patentaanvragen stagneert in Vlaanderen, maar in de landen met vergelijkbare octrooicijfers is dezelfde tendens zichtbaar zodat Vlaanderen zijn positie behoudt. Investeringen in 'venture capital' bedroegen in 2011 0,024% van het BBP (België) tegenover 0,023% in 2010. Anno 2011 zit België onder het Europees gemiddelde (0,027%). Elk van onze drie buurlanden doen het wat beter: Frankrijk (0,032%), Nederland (0,031%) en Duitsland (0,027%).

In een internationale context doet Vlaanderen het objectief bekeken met zijn globale prestatie dus helemaal niet slecht. Wat betreft de O&O-intensiteit haalden in de EU tot op heden 3 landen de 3%-doelstelling (gegevens 2011): Finland, Zweden en Denemarken. Nadien volgen Duitsland en Oostenrijk. Het Vlaamse Gewest volgt met een resultaat van 2,40% (2011) op deze koplopers en staat vóór Frankrijk en Nederland. België staat - wat de lidstaten betreft - op de 7de plaats. Ook voor innovatie zijn de prestaties meer dan goed. Het door de Europese Commissie eind 2012 gepubliceerde Regionaal Innovatie Scorebord (RIS) verdeelt de regio's in de EU in 4 categorieën: innovatieleiders, innovatievolgers, gematigde innovatoren en bescheiden innovatoren. Indien verder wordt ingezoomd kan vastgesteld worden dat Vlaanderen goed scoort en wordt geklasseerd als een van de 41 innovatieleiders. Deze topcategorie is zelf in drie lagen verdeeld; Vlaanderen is daarbinnen een "medium leader", wat een verbetering is t.o.v. 2009 toen Vlaanderen nog een "low leader" was. De allerbeste regio's zijn voornamelijk deze uit het zuiden van Duitsland, Zweden en Finland.

III. INNOVATIECENTRUM VLAANDEREN

SD 1. Gerichte innovatiestrategieën

OD 1. Versterken en vernieuwen van de speerpuntdomeinen

Lichte structuren

Gerichte initiatieven zoals lichte structuren werken steeds rond een duidelijke "challenge driven" strategie. Ze ontvangen, bij erkenning door de Vlaamse Regering, een subsidie voor hun basiswerking en een geoormerkte projectfinanciering via het IWT. De steunovereenkomsten zijn effectieve instrumenten van beleidsvoering en bevatten daarom kritische prestatie-indicatoren (KPI), geënt op de strategische doelstellingen. De KPI's maken een tijdige terugkoppeling naar het beleid mogelijk.

Vanaf begin 2012 startten het Vlaams Instituut voor de Mobiliteit (VIM), het Vlaams Instituut voor Logistiek (VIL), Flanders InShape (FIS), het initiatief rond Duurzame Chemie FISCH, het Strategisch Initiatief Materialen (SIM), en het nieuwe Media Innovatiecentrum (MIX) na goedkeuring door de Vlaamse Regering als lichte structuur eind 2011 (2012-2015). Eind 2012 werden de competentiepolen Flanders' Drive, Flanders' Synergy, de Sociale Innovatiefabriek, en ook het Milieu- en Energietechnologie Innovatieplatform (MIP) door de Vlaamse Regering erkend als lichte structuur (2013-2016).

In de loop van 2013 diende Flanders Food een aanvraag tot verlenging in voor de periode 2014-2017. De Vlaamse Regering zal hierover in het najaar 2013 beslissen. Het initiatief Flanders Plastic Vision zal, mits goedkeuring door de raad van bestuur van IWT, vanaf 2014 verder opereren als afdeling van FISCH – hiervoor is, na beslissing door hun bestuursorganen, een aanvraag ingediend door beide organisaties voor evaluatie bij IWT.

Het huidige FMTC en de lichte structuur Flanders' Drive zijn mede-indieners van de aanvraag tot oprichting van een SOC Maakindustrie. In juli 2013 werd een principsbeslissing genomen tot de oprichting hiervan. Deze afspraak kadert binnen de transformatie van de maakindustrie en het SALK programma. In de aanloop naar de opstart van die SOC kan Flanders' Drive onder zijn huidige overeenkomst blijven opereren, en wordt voor FMTC een verlenging binnen hun bestaande middelen voorbereid om de werking te garanderen.

De ondersteuning van het Centrum voor Medische Innovatie (CMI) werd door de Vlaamse Regering verlengd in december 2012 tot eind 2014 (zie SD1 OD3).

Regionale innovatiestrategieën

Het innovatiebeleid in Vlaanderen is op zich een goed voorbeeld van een regionale innovatiestrategie (RIS).

Een specifieke lokale verankering/toepassing van de stroomlijning van het gericht innovatiebeleid (zoals gedefinieerd binnen de conceptnota Innovatiecentrum Vlaanderen) vinden we concreet terug in de uitvoering van het innovatie-luik van het Strategisch Actieplan voor Limburg in het Kwadraat (SALK). Het SALK werd in opdracht van de Vlaamse Regering uitgewerkt door een raad van experten naar aanleiding van de sluiting van Ford Genk. Het SALK-expertenrapport werd op 1 februari 2013 door de raad van experten overgemaakt aan de Vlaamse Regering die vervolgens op 15

juli 2013 het plan[1] heeft goedgekeurd dat uitvoering moet geven aan de aanbevelingen geformuleerd in het SALK-expertenrapport.

Naast een aantal acties op korte termijn (in hoofdzaak gericht op een snelle wedertewerkstelling van de werknemers van Ford Genk en de toeleveranciers, de reconversie van de Ford-terreinen in Genk en de versnelling van lopende investeringsdossiers in Limburg) en acties op lange(re) termijn gericht op de creatie/verbetering van randvoorwaarden, bevat het SALK-uitvoeringsplan ook een aantal acties op lange(re) termijn gericht op de ontwikkeling van speerpuntsectoren volgens het V²O-principe[2] en gebaseerd op het FRIS-model[3]. Daarmee is het SALK-uitvoeringsplan de concrete toepassing in Limburg (en geënt op de specifieke Limburgse situatie) van de stroomlijning van het gericht innovatiebeleid met focus op speerpuntclusters. Essentieel hierbij is de uitrol in Limburg van een slimme specialisatiestrategie voor een gericht clusterbeleid waarbij de klemtoon ligt op het prioriteren van publieke SALK-middelen voor sterke(re) speerpuntclusters. Die clusters en de onderliggende prioritaire acties die in het kader van het SALK-uitvoeringsplan worden ondernomen, zitten vervat in acht thematische business-cases:

1. Maakindustrie;
2. Logistiek en Mobiliteit;
3. Vrijetijdseconomie en Vrijetijdsbeleving;
4. Duurzame Energie;
5. Creatieve Economie, ICT en Digitale Media;
6. Landbouw, Tuinbouw en Fruitteelt;
7. Bouw;
8. Zorginnovatie, Biotech en Medtech.

Hoewel in wezen een "Limburgs verhaal", is het SALK zoals gezegd ook de uitvoering van Vlaams beleid zoals uitgestippeld in het ViA-toekomstproject (gericht innovatiebeleid). Vanuit die optiek worden de W&I-gerelateerde acties die binnen de acht hierboven vermelde SALK-Business Cases zullen worden uitgevoerd, verderop in deze beleidsbrief opgenomen onder de daartoe (meest) relevante (sub)doelstelling. De impact van deze innovatieve speerpunten blijft ook niet beperkt tot Limburg. In het bijzonder zullen de meeste van deze initiatieven impact hebben in heel Vlaanderen.

Upgrades van lichte structuren

In het rapport-Soete 2 wordt gesteld: "*Het vinden van het gepaste evenwicht tussen verschillende aanbodgedreven en meer vraaggedreven innovatievormen is een uitdaging waarin Vlaanderen niet alleen staat. Het is immers ook de uitdaging van vele andere Europese landen en de EU zelf*." Om de brug te slaan tussen het toegepast onderzoek en het basisonderzoek, en om structurele wederzijdse bevruchting mogelijk te maken zal de Vlaamse Regering upgrades van lichte structuren mogelijk

[1] VR 2013 1507 DOC.0813/1.

[2] **V²O-principe** = grote sectoren moeten worden versterkt (V) terwijl in groeiende sectoren het potentieel moet worden versneld (V) en/of kiemen voor de toekomst verder moeten worden ontwikkeld (O).

[3] Het **FRIS-model**, waarbij FRIS staat voor "Full Regional Innovation System", gaat ervan uit dat de creatie van innovatieve sectoren in een regio moet gepaard gaan met investeringen in een cluster van (1) opleidingen, (2) onderzoekscentra, (3) een valorisatieactor, (4) een investeringsfonds en (5) een incubator. Daarnaast moet voor die sectoren ook (6) een ecosysteem worden gebouwd door netwerken te vormen waarin alle actoren uit die sector elkaar kunnen ontmoeten, inspireren en de krachten bundelen. Dat zijn de zes "bouwstenen" die cumulatief aanwezig (en op elkaar afgestemd) moeten zijn om van een volwaardig regionaal innovatiesysteem te kunnen spreken. Het SALK-uitvoeringsplan bevat een aantal acties die zijn gericht op het realiseren (dan wel optimaliseren) van nog ontbrekende (dan wel ontoereikende) FRIS-bouwstenen binnen de gedefinieerde speerpuntsectoren.

maken. Enerzijds moeten deze toestaan dat het strategisch basisonderzoek effectief en concreet gevaloriseerd wordt in toegepast onderzoek, maar evenzeer dat het toegepast onderzoek richtinggevend kan zijn voor het strategisch basisonderzoek. Zo kan het basisonderzoek de toepassingen van morgen mee helpen onderbouwen, en geven de toepassingen ook richting aan het toekomstige betrokken basisonderzoek. Het instrument beoogt tevens een consolidatie van kleinere, verwante initiatieven te faciliteren. Door consolidatie wordt ook een schaalgrootte bereikt die op termijn grotere impact kan hebben en waarvan verwacht wordt dat de wetenschappelijke excellentie in internationale vergelijkingen op middellange termijn objectief aantoonbaar zal zijn. Dergelijke upgrades van lichte structuren zijn expliciet vraaggedreven maar ook strategisch van aard en koppelen een duidelijke vraag vanuit het bedrijfsleven en de industrie met een solide wetenschappelijk en technologische onderbouw. Het zijn dan ook geen opstartende initiatieven maar ze moeten voortkomen uit lichte structuren. Zo komen ervaring en schaalgrootte samen.

Een beleidskader voor de selectie en de werking van dergelijke upgrades van lichte structuren zal aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd in het najaar 2013.

OD 2. Optimaliseren van de impact en verdere integratie van de Strategische Onderzoekscentra in het innovatielandschap

De SOC's (imec, VIB, VITO, iMinds) geven vorm aan specialisaties en interdisciplinaire koppelingen in het wetenschapssysteem van Vlaanderen, waardoor dit zijn eigen identiteit vormt. Dit gebeurt in een internationale context waarin deze instellingen strategische netwerken opbouwen. Met name voor de integratie van Vlaanderen in de Europese programma's spelen de SOC's een belangrijke rol. De SOC's hebben ook een netwerk met internationale en Vlaamse bedrijven die gebruik maken van hun specifieke kennisbasis. De SOC's hebben zich ook volledig ingepast in een "challenge driven" onderzoeks- en innovatiestrategie.

VITO

In 2013 werd het nieuwe convenant voor VITO voorbereid. Hierbij wordt maximaal rekening gehouden met de aanbevelingen uit de VITO-evaluatie van 2012. VITO zal als strategisch onderzoekscentrum streven naar excellentie in het domein van schone technologie (cleantech) en duurzame ontwikkeling, bijdragen tot de vorming van menselijk kapitaal, bijdragen tot de versterking van het maatschappelijke en economische weefsel in Vlaanderen en als onafhankelijk expertisecentrum het Vlaamse beleid inzake cleantech en duurzame ontwikkeling maximaal ondersteunen. Via een evenwichtige set van Key Performance Indicators zullen de prestaties van het VITO jaarlijks opgevolgd worden. Het nieuwe convenant zal in principe ingaan op 1 januari 2014 voor de duur van vijf jaar.

SOFI

Het Spin Off Financieringsinstrument (SOFI) is opgericht met als specifieke doelstelling om investeringen in spin-offs van de Strategische Onderzoekscentra (SOC's) te faciliteren. Daardoor kunnen de ontwikkelingen binnen deze toponderzoekscentra en kennisinstellingen gefinancierd en gevaloriseerd worden. Via SOFI-financiering werden reeds 15 spin-offs opgericht. Verschillende daarvan konden reeds vervolginvesteringen aantrekken bij marktspelers.

Omdat SOFI duidelijk een bijdrage levert in het opvullen van de financieringsleemte die bestaat bij het vertalen van innovatieve concepten naar investeringsrijpe projecten, werd dit initiatief verder uitgebreid naar spin-offs van de Associaties van universiteiten en hogescholen. De eerste investeringsdossiers van de Associaties van universiteiten en hogescholen worden momenteel onderzocht. De eerste investeringen worden nog dit jaar verwacht.

Oprichting van een SOC Maakindustrie

Het belangrijkste initiatief dat in het kader van de SALK-Business Case Maakindustrie wordt ondernomen, is de oprichting van een Strategisch Onderzoekscentrum (SOC) voor de uitvoering en valorisatie van strategisch toponderzoek dat is gericht op de noden van de Maakindustrie en de verankering van deze activiteiten in Vlaanderen. De SOC Maakindustrie wil bijdragen tot de verbetering van de competitiviteitspositie van de Vlaamse Maakindustrie via excellentie in onderzoek voor product- en procesinnovatie op internationaal niveau door (1) de versterking van de wetenschappelijke basis door technologie-, competentie- en applicatieplatformen uit te bouwen in relevante domeinen en (2) de creatie van een open innovatieomgeving waarbij de betrokken industrie, de SOC zelf en de vijf universiteiten structureel samenwerken binnen gekozen strategische thema's. Mede-indieners van het aanvraagdossier zijn de huidige lichte structuur Flanders' DRIVE, de competentiepool Flanders' Mechatronics Technology Centre (FMTC) en Sirris Advanced Manufacturing. De SOC Maakindustrie is gericht op heel Vlaanderen.

Gelet op de SALK-context waarbinnen dit initiatief zijn oorsprong vindt, en de gedeeltelijke financiering vanuit SALK-middelen, zal een specifieke link met Limburg gelegd worden in dit dossier. Ook zullen synergiën gerealiseerd worden tussen de nieuwe SOC en de initiatieven Made Different[4], Limburg Makes It[5] en zal samenwerking gezocht worden met Flanders Synergy[6].

Versterking van de bestaande SOC's

In de conceptnota "Innovatiecentrum Vlaanderen" wordt ervoor gekozen om in het gericht innovatiebeleid maximaal te opteren voor het "versterken van de basisinstellingen voor wetenschap en innovatie".

Voor imec zal in het najaar van 2013 een dossier voor een verdere investering van 20 miljoen euro ESR8 middelen worden voorgelegd, voor de bouw van hun nieuwe clean room voor 450mm wafers.

In het SALK werd strategisch gekozen voor een benadering van regionale innovatiesystemen en de slimme specialisatiestrategie. In deze optiek worden acties in kader van het SALK (in het bijzonder m.b.t. de speerpunten en de Business Cases) maximaal ingebed in bestaande Vlaamse initiatieven, in het bijzonder in de vier SOC's.

---

[4] Het programma **Made Different** speelt een sleutelrol in de brede implementatie van onderzoeksresultaten via resultaatdiffusie, transformatie- en innovatieondersteuning bij een grote groep van bedrijven in de maakindustrie over heel Vlaanderen. Made Different kan een rol vervullen door bottom-up nieuwe onderzoeksthema's voor de SOC Maakindustrie aan te reiken en door een brede en verreikende valorisatie van de SOC-onderzoeksresultaten tot stand te brengen.

[5] **Limburg Makes It** heeft tot doel Limburgse bedrijven te ondersteunen bij hun innovatie op vlak van materiaalgebruik in producten en het testen van materiaalkarakteristieken. Dit initiatief richt zich tot dezelfde doelgroep als de SOC maar dan op lokaal niveau. Limburg Makes It is ook sterk gericht op implementatie en kan op die manier een belangrijke hefboom bieden voor de acties van de SOC Maakindustrie (en Made Different) naar de Limburgse bedrijven toe. Na een opstartperiode van vier jaar wordt gedacht aan een integratie in de SOC.

[6] Een belangrijk onderdeel van de transformatie van de Maakindustrie naar het NIB-concept "Fabriek van de Toekomst" is de transformatie naar *human-centered production* (= transformatie van uitvoerende medewerkers naar creatieve en betrokken medewerkers). Dit is een sleutelthema van Made Different en ook de kennis en expertise die wordt uitgebouwd in het kader van **Flanders Synergy** (innovatieve arbeidsorganisatie) is hierbij een cruciaal gegeven.

Voor de uitbouw van de niche "Biotech en Medtech" wordt aan de UHasselt een VIB-onderzoeksgroep opgericht met specifieke focus op immunologische ziekten. Voor de uitbouw van de niche "ICT in de Gezondheidszorg" wordt door iMinds een Vlaams Digital Health Innovation (DHI) Expertisecentrum opgericht in Hasselt. Het DHI zal in zijn werking in overleg treden met het Agentschap Zorg en Gezondheid. Ook zal iMinds in Hasselt een Incubator ICT en Digitale Media opzetten die volledig integreert in hun bestaande incubatiewerking. Tot slot zullen imec en VITO, door hun structurele samenwerking in kader van EnergyVille, bijdragen tot de verdere uitbouw van de Business Case Cleantech in het SALK.

Door de koppeling te kunnen maken van de bestaande sterke spelers (de SOC's) en nieuwe uitdagingen en opportuniteiten (bv. in kader van het SALK), wordt de wendbaarheid en flexibiliteit van het Vlaamse innovatielandschap aangetoond.

OD 3. Beantwoorden van maatschappelijke uitdagingen via 'grote projecten'

Innovatieknooppunt Transformatie door Innovatie

Onder dit innovatieknooppunt worden acties van het innovatiebeleid samengebracht die gericht zijn op de versterking van de transformatiecapaciteit van de industrie door innovatie. Het industrieel innovatiebeleid is ook één van de vier pijlers van het Nieuw Industrieel Beleid.

FISCH ontplooit de transformatie- en innovatiestrategie voor de transitie naar duurzame chemie. FMTC en Flanders Drive zullen toekomstgericht samenwerken met het onderzoek in productietechnologie van Sirris in kader van de nieuwe SOC Maakindustrie.

Innovatieknooppunt Eco-innovatie

I-Cleantech Vlaanderen

De vzw I-Cleantech Vlaanderen (ICTV) stelt zich tot doel de ontwikkeling van cleantech in Vlaanderen te stimuleren, de verspreiding ervan zowel gewestelijk als internationaal te promoten, de mogelijkheden ervan in het kader van de transitie naar een duurzame samenleving te valoriseren en het maatschappelijk draagvlak ervoor te versterken. De vzw ICTV werd eind januari 2012 officieel opgericht. Door de Vlaamse Regering werden de nodige werkingsmiddelen voor de periode 2012-2015 voorzien.

MIP

MIP (Milieu- en energietechnologie Innovatie Platform) is een programma dat bedrijven, overheden, onderzoekscentra en middenveldorganisaties in Vlaanderen samenbrengt die betrokken zijn bij de ontwikkeling en toepassing van cleantech, in functie van een verbeterde competitiviteit van de doelgroep en het versterken van de competenties in Vlaanderen. Eco-innovatie mikt niet enkel op technologische innovaties, maar ook op systeeminnovatie waarbij innovatie op het vlak van organisatie, instrumenten en sociaal-culturele processen (gedragsveranderingen) aan bod komt.

De Vlaamse Regering heeft in december 2012 beslist om MIP te erkennen en te ondersteunen als lichte structuur onder het VIS-besluit. Er werd voor MIP 5 miljoen euro vastgelegd voor de ondersteuning van projecten en programma's. Het beheer van het MIP-initiatief werd na een open oproep midden 2013 door IWT toegewezen aan de vzw I-Cleantech Vlaanderen.

Bouw

Aan de Vlaamse Regering zal een proeftuin Bouw worden voorgelegd. Binnen deze proeftuin zouden nieuwe systeemoplossingen en hun schaalbaarheid kunnen worden uitgetest en afgetoetst aan kwaliteitsvolle en energetisch performante renovaties in de bouw. De klimaatambitie creëert een belangrijke vraag naar de bouwsector toe op het vlak van woningrenovatie en de versnelde invoer van innovatieve technieken in de woningbouw en de bouwsector in het algemeen. In feite wordt hier de transformatie vooropgesteld van de bouwsector in Vlaanderen naar een sterke bouw-milieu-energiecluster die zowel klimaatambities kan helpen waarmaken als haar eigen competitiviteit kan versterken.

Ook in het kader van de SALK-Business Case Bouw wordt de bouwsector naar voren geschoven als een speerpuntsector die tegelijk een belangrijke economische impuls (in Limburg) kan teweegbrengen en een significante bijdrage kan leveren tot de Limburgse ambitie om klimaatneutraal te worden. Hiervoor zal gebeurlijk een samenwerking met de Vlaamse proeftuin Bouw worden opgezet.

Innovatieknooppunt Groene energie

Vlaanderen heeft vele industriële en academische troeven op vlak van groene energie. Een van de speerpunten daarin is EnergyVille, het op de Thor-site in Genk (te Waterschei) gevestigde onderzoekscentrum waar VITO, imec en de KULeuven hun expertise bundelen. EnergyVille wenst zich te profileren als het topcentrum op het vlak van technologieontwikkelingen voor een duurzame energievoorziening in een grootstedelijke omgeving.

Daarvoor werden in kader van het SALK 10 miljoen euro EFRO middelen voorzien. In overleg met EnergyVille wordt in het najaar van 2013 bekeken hoe deze middelen optimaal kunnen worden ingezet om de verdere uitbouw van EnergyVille te realiseren. Hierbij wordt in eerste instantie gedacht aan de ontwikkeling van enerzijds warmte-koude-netwerken (met mogelijk een link naar geothermie) en anderzijds het onderzoek en de technologieontwikkeling op vlak van fotovoltaïsche zonnecellen.

Innovatieknooppunt Zorginnovatie

Flanders' Care

Flanders' Care wil de medisch-technologische vooruitgang aanwenden in het voordeel van de patiënten en voor industriële vermarkting van Vlaamse innovatie. De missie van Flanders' Care is om op een aantoonbare wijze en door innovatie het aanbod van kwaliteitsvolle zorg te verbeteren en verantwoord ondernemerschap in de zorgeconomie te stimuleren.

Het IWT en iMinds werken samen met 'Flanders Care' in het kader van de selectie en opvolging van demonstratieprojecten. Daarnaast richten twee innovatieadviseurs bij de Innovatiecentra hun diensten specifiek op de ondernemingen in de zorgsector om zo het aantal innovatieprojecten in de sector aan te zwengelen.

Proeftuin Zorginnovatieruimte Vlaanderen

De proeftuin Zorginnovatieruimte Vlaanderen richt zich op het stimuleren van innovatie in de ouderenzorg om op termijn het hoofd te kunnen bieden aan de uitdagingen die gepaard gaan met de vergrijzing van de Vlaamse bevolking. De proeftuin beoogt zorginnovatieve initiatieven te ondersteunen waarbij niet alleen aandacht besteed wordt aan de curatieve aspecten van zorg, maar eveneens aan preventie (o.a. tegengaan van sociale kwetsbaarheid, verhogen van de kwaliteit van de huisvestingssituatie), sensibilisering en detectie.

De proeftuin Zorg heeft een economische en maatschappelijke finaliteit. Op maatschappelijk vlak gaat de aandacht zowel naar het betaalbaar houden van het zorgsysteem als naar het voorzien van een degelijke zorgkwaliteit voor de individuele ouderen

In zijn algemeenheid bestaat een proeftuin uit infrastructuur (bv. één of meerdere zorginstellingen), een ondersteunende structuur voor de algemene werking en een testpopulatie (bv. zorgverstrekkers, patiënten). Dit geheel wordt een proeftuinplatform genoemd. Op een dergelijk platform worden één of meerdere onderzoeksprojecten uitgevoerd.

Om maximale synergie te verkrijgen tussen de verschillende platformen en projecten, wordt één "programme office" voorzien, die de activiteiten over de verschillende platformen heen coördineert. Deze taak zal uitgevoerd worden door iMinds. Aan de programme office is een wetenschappelijk consortium van kennisinstellingen verbonden dat zal instaan voor de wetenschappelijke begeleiding van de platformen en projecten. Verder zal ook een klankbordcommissie opgezet worden die bestaat uit vertegenwoordigers van Flanders' Care en verschillende actoren uit het werkveld en die als taak heeft om nieuwe innovatieve ideeën aan te reiken voor de proeftuinplatformen.

De proeftuinplatformen en bijhorende projecten werden geselecteerd na een open oproep tot het indienen van voorstellen beheerd door het IWT. De Vlaamse Regering hechtte in juli 20013 haar goedkeuring aan 4 platformen. Aan deze platformen is de uitvoering van 10 projecten gekoppeld (totaal budget 6,02 mio euro. Daarnaast werd een project kennisopbouw geselecteerd dat uitgevoerd wordt door een wetenschappelijk consortium (voorzien budget: 0,93 mio euro).

Een volgende oproep werd gelanceerd in september 2013 (budget: 2 mio euro) waarbij (nieuwe) aanvragers die gebruik wensen te maken van een gesteund platform, een projectvoorstel kunnen indienen. De platformen hebben een duur van maximaal 3 jaar. Projecten kunnen niet langer lopen dan de duur van het platform waarop ze uitgevoerd worden.

Aanvullend op het lopende IWT-proeftuininitiatief Zorginnovatieruimte Vlaanderen werd in het SALK beslist om een specifieke proeftuininitiatief CareVille op te zetten. Deze proeftuin wordt meer bepaald in de steden Genk en Hasselt georganiseerd en is in hoofdzaak gericht op innovaties die ouderen langer kwaliteitsvol en betaalbaar thuis laten wonen.

Transformationeel geneeskundig onderzoek

Aansluitend bij de initiatieven die kaderen in Flanders Care heeft de Vlaamse Regering op 8 juni 2012 haar goedkeuring gehecht aan de lancering van het programma Transformationeel Geneeskundig Onderzoek (TGO). Binnen dit programma kunnen innovatieve projecten gefinancierd worden die gericht zijn op de ontwikkeling van efficiëntere en betaalbare geneesmiddelen.

Het programma TGO beoogt om een bijdrage te leveren aan een transformatie van de wetenschappelijke en klinische geneesmiddelenontwikkeling door steun te bieden aan projecten rond de ontwikkeling en uitvoering van adaptieve klinische studies. Verder wordt het gebruik van biologische materialen, afkomstig uit vraaggedreven biobanken, gestimuleerd. Door krachten te bundelen en brede samenwerkingsverbanden te ondersteunen, wenst het TGO-programma bij te dragen aan de ontwikkeling van efficiëntere en betaalbare geneesmiddelen.

Het programma transformationele geneeskunde voorziet financiering van samenwerkingsprojecten die steeds een valorisatie beogen met een gemengde economische en maatschappelijke finaliteit en steunen op samenwerking tussen kennisinstellingen, klinische centra en bedrijven.

De Vlaamse Regering machtigde het IWT om een oproep te lanceren en steun toe te kennen voor een maximaal totaal bedrag van 10 miljoen euro. De steun aan geselecteerde projecten werd beslist in juni 2013.

Een tweede oproep TGO wordt momenteel voorbereid, en in het najaar 2013 aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd.

Centrum voor Medische Innovatie (CMI)

De Vlaamse Regering keurde eind 2012 de verdere financiering van het CMI goed tot eind 2014, voor een bedrag van 4,7 miljoen euro. Het werkplan voorziet de uitbouw en het onderhoud van de Vlaamse Biobank door het CMI en van de Clinical Research Centers (Klinische Onderzoekscentra). De Vlaamse Biobank is een samenwerking tussen universiteiten en universitaire ziekenhuizen, om bij het aanbieden van stalen voor diverse onderzoeken te kunnen optreden als één entiteit waarbinnen stalen op een gecoördineerde manier worden aangeboden. Het IWT staat in voor de uitvoering en opvolging van deze beslissing.

Innovatieknooppunt Duurzame mobiliteit en logistiek

Lichte structuren

Flanders Drive zal samen met Sirris en FMTC in het kader van de op te richten SOC Maakindustrie de krachten bundelen, expliciet ook ten bate van de voertuigenindustrie. VIM en VIL werken daarenboven ook steeds meer samen met de universitaire centra hoe de uitdagingen voor logistiek en mobiliteit op een meer strategische wijze aan te pakken.

Proeftuin elektrische voertuigen

De proeftuin werd in 2011 opgezet als een combinatie van (infrastructuur)platformen waarop diverse projecten kunnen uitgevoerd worden. De Vlaamse Regering steunt 5 platformen voor een maximaal bedrag van 16,5 miljoen euro. Met de eigen financiële bijdrage van de 70 deelnemende organisaties en bedrijven bedraagt het totaalbudget meer dan 25 miljoen euro.

De vragen waar deze projecten een antwoord op willen geven zijn zeer uiteenlopend en bijzonder relevant voor de bedrijven/instellingen in Vlaanderen die actief zijn in deze sector. Het doel van deze proeftuin is niet het stimuleren van de invoering van elektrische voertuigen. Het gaat hier onder andere over studies rond de plaatsing en interoperabiliteit van laadinfrastructuur, onderzoek naar elektrische voertuigen in multimodale concepten, over de invloed op de elektriciteitsvoorziening, over bijbehorende business modellen, en over nieuwe technologie.

Alle platformen zijn ondertussen operationeel, en de uitgerolde infrastructuur omvat o.m. 862 laadpunten voor elektrische voertuigen (incl. fietsen) verspreid over 172 locaties; meer dan 300 elektrische voertuigen (waarvan bijna 100 fietsen); ICT-infrastructuur voor het verzamelen en analyseren van gegevens, alsook voor het aanbieden van diensten. Tot eind 2014 kunnen projecten op deze platformen worden uitgevoerd. Actueel zijn er reeds 25 projecten opgestart, waarvan er intussen reeds 4 afgelopen zijn. Voor 15 projecten werd extra steun toegekend door het IWT.

Innovatieknooppunt Sociale innovatie

Om sociale innovatie te operationaliseren werd op 1 december 2011 een startvergadering georganiseerd waarbij het brede terrein van sociale innovatie afgebakend werd. Daarbij werd het debat aangegaan met binnen- en buitenlandse experten, met relevante belanghebbenden en met vertegenwoordigers van de Europese Commissie. Een onderscheid werd gemaakt tussen: (1) werkplekinnovatie, (2) sociaal ondernemerschap en (3) brede ondersteunende sociale innovatie.

Werkplekinnovatie

Flanders' Synergy werkt het domein van de werkplekinnovatie verder uit. Er zijn twee dominante beweegredenen om te werken rond "het nieuwe organiseren". Organisaties staan voor de uitdaging om meer ouderen aan het werk te houden maar tegelijkertijd ook een aantrekkelijke werkgever te zijn waar vier tot vijf verschillende generaties kunnen samenwerken. Ze worden dus uitgedaagd om werkbaar werk te creëren voor elkeen. Tegelijkertijd blijkt duidelijk uit de literatuur dat het innovatiesucces van ondernemingen sterk afhankelijk is van sociale innovatie. Sociale innovatie draagt in belangrijke mate dus bij tot een beter bedrijfsresultaat én een betere concurrentiepositie.

Vanaf medio 2009 werden een groot aantal veranderingstrajecten opgestart. De meeste betrokken organisaties zijn afkomstig uit diensten (36), gevolgd door industrie (28) en social profit (11). De prioritaire thema's bepaald zijn onder andere:

- het uitbouwen van organisaties waar mensen (langer) werken met veel zin;
- het ontwikkelen van nieuwe zorgmodellen;
- het ondersteunen van de uitbouw van de "factories of the future" waar de mens centraal staat;
- groeien zonder te bureaucratiseren in de dienstverlenende sector.

Sociaal ondernemerschap en brede ondersteunende sociale innovatie

In 2013 werd een open oproep sociale innovatie uitgeschreven in het kader van de brede ondersteunende sociale innovatie. De oproep had tot doel om enerzijds de sociale innovatiecapaciteit in Vlaanderen te capteren en anderzijds de innovatieve ideeën om maatschappelijke problemen aan te pakken te stimuleren. 137 unieke voorstellen werden ingediend, waarvan 105 projecten ontvankelijk werden verklaard. Twintig projecten werden door een panel van experten uitgekozen en krijgen een eenmalige financiering om hun idee uit te werken.

Eind 2012 werd de Sociale Innovatiefabriek door de Vlaamse Regering erkend als lichte structuur. De Sociale Innovatiefabriek zal werken aan innovatieve oplossingen voor maatschappelijk belangrijke uitdagingen. Zij doen dit via het ondersteunen en promoten van sociaal ondernemerschap. Het initiatief sluit hiermee aan bij de VIA-doelstellingen voor een sociaal en solidair Vlaanderen tegen 2020. De maatschappelijke thema's die de eerste jaren als leidende thema's aan bod zullen komen zijn armoede, diversiteit, nieuwe vormen van verbinding (eenzaamheid/vergrijzing), verstedelijking en de klimaatproblematiek.

Om de mogelijkheden voor projecten met maatschappelijke valorisatie als finaliteit binnen de reguliere subsidiekanalen te verruimen zal de Vlaamse Regering nagaan of het TETRA-besluit kan worden aangepast naar extra mogelijkheden voor toepassingsgerichte projecten met een primair maatschappelijke en gemengde economisch-maatschappelijke finaliteit.

SD 2. Hogere Innovatiekracht voor de Vlaamse Economie

Zoals het expertrapport Soete 2 aanhaalt, is één van de belangrijkste knelpunten van het innovatiebeleid het gebrek aan valorisatie van onderzoek in de Vlaamse economie (of de innovatieparadox). Acties om de valorisatie te ondersteunen worden uiteengezet in OD1. Ter verhoging van performantie heeft het ecosysteem ook nood aan een grotere innovatiecapaciteit bij de Vlaamse actoren.

Vereenvoudigde toegang tot financiële middelen, verhoogde samenwerking en internationalisering zijn derhalve belangrijke aandachtspunten om de doelgroep aan innovatieve ondernemingen te kunnen vergroten.

Op het vlak van de directe steun, stelt het rapport Soete2 in de inleiding van aanbevelingen 14 en 15 dat een 'one-size-fits all' aanpak voor de bedrijven niet langer aangepast is aan de realiteit van het innovatieproces in Vlaanderen anno 2012. De expertengroep geeft ook aan dat voor de klassieke, niet-hoogtechnologische KMO's meer sensibilisering nodig is. Hierop aansluitend werd de O&O-steun aan bedrijven bijgestuurd in 2012 op basis van een strategische oefening die de raad van bestuur van IWT uitvoerde. Die bijsturing, die zowel de grote projecten als het KMO-programma betreft, steunt op drie uitgangspunten : de aanpak eenvoudiger maken, differentiëren om beter in te spelen op de noden en verwachtingen van de bedrijven en zoveel mogelijk samenwerking binnen het ecosysteem ondersteunen, tussen de bedrijven onderling en met kennisinstellingen. Dit wordt verder geconcretiseerd in de vereenvoudiging van het model van de gehanteerde steunpercentages, in de vereenvoudiging van de selectiecriteria, in de vereenvoudiging van de selectieprocedure, in het differentiëren en in het ondersteunen van samenwerking. Een belangrijke aanvulling op de bestaande mogelijkheden zijn de SPRINT-projecten die zich richten op die bedrijven die geen KMO (meer) zijn en niet researchintensief zijn, maar zeer relevante innovatieprojecten uitvoeren .

Nadat deze principes verder werden uitgewerkt en de handleidingen e.d. werden aangepast, startte de uitrol begin 2013 met een communicatiecampagne via verschillende kanalen, in het bijzonder ook via de Innovatiecentra.

KMO's

KMO's zijn belangrijke economische actoren in Vlaanderen en verdienen specifieke aandacht in het innovatiebeleid.

Volgens de Vlaamse resultaten van CIS-enquête (Community Innovation Survey) ligt de innovatiegraad lager bij kleinere bedrijven dan bij grote. De innovatiegraad van de middelgrote bedrijven bedraagt 75% (versus 79% voor de grote bedrijven en 46% voor de kleine bedrijven). De innovatiegraad inzake product- en/of procesinnovatie van de Vlaamse bedrijfswereld bedraagt 53%. 29% van de kleine bedrijven deed aan proces- en productinnovatie, tegenover respectievelijk 51% en 54% voor de middelgrote bedrijven. Voor de grote bedrijven bedroeg de proces- en productinnovatie telkens 59%. Naast product- en procesinnovatie vormen ook organisatorische innovatie en marketinginnovatie belangrijke bronnen van vernieuwing in het bedrijf. Ongeveer 28% van de Vlaamse bedrijven voerde in de periode 2008-2010 een organisatorische vernieuwing door (50% van de grote bedrijven, ten opzichte van 44% en 23% voor de middelgrote en kleine bedrijven). 29% van de bevraagde bedrijven deed aan marketinginnovatie in de periode 2008-2010. Middelgrote bedrijven zijn hier meer actief in dit soort innovatie (40%) dan de grote (36%) of kleine (26%) bedrijven.

Zoals verder beschreven, werden in het voorbije jaar heel wat inspanningen in die richting gedaan, die trouwens zullen verdergezet worden. Zie in het bijzonder OD 3.4.

OD 1. Werken aan een verhoogde valorisatie: versterken en versnellen van het valorisatietraject

Aanbeveling 12 en 13 van het rapport Soete 2 richten zich op de valorisatie van onderzoek en de bevordering van kennisdoorstroming door mobiliteit van onderzoekers. Enerzijds wijst men op het belang van het doelgericht mikken op valorisatie. Dit sluit aan bij de aanpak van IWT dat voor al zijn projecttypes de valorisatiemogelijkheden van projecten meeneemt in de evaluatie, rekening houdend met de tijdshorizon waarop deze valorisatie zich kan realiseren. Anderzijds stelt het rapport dat de valorisatie-eisen van IWT 'als onredelijk zwaar gepercipieerd worden'.

Bij de vernieuwende aanpak van de O&O-bedrijfssteun werd het principe van een voldoende valorisatieverwachting in Vlaanderen bij de start behouden. De bedrijfssteun heeft immers als doel economische impact in Vlaanderen te realiseren. De criteria om dit te beoordelen werden wel herzien. Enerzijds wordt de mogelijke impact van het projectvoorstel bekeken vanuit het standpunt van het bedrijf. Anderzijds blijft de hefboom naar potentiële economische waarde in Vlaanderen als gevolg van de toepassing van de resultaten centraal staan. Die hefboom wordt uitgedrukt als de verhouding tussen de verwachte economische toegevoegde waarde onder de vorm van werkgelegenheid en investeringen en de steun. Een eventuele bijdrage tot duurzame ontwikkeling (maatschappelijke relevantie) of een intense samenwerking met Vlaamse KMO's en/of onderzoeksinstellingen wordt positief gewaardeerd.

Bovendien verschillen bedrijven en hun projecten sterk, daarom zal voortaan de beoordeling van de criteria explicieter worden gedifferentieerd in functie van een realistisch verwachtingspatroon. De eisen gesteld aan een startende KMO zullen bijvoorbeeld anders zijn dan deze gesteld aan een kennisintensief bedrijf.

Ook in de overige IWT programma's zal er steeds, zoals ook nu reeds, belangrijke aandacht zijn voor het valorisatie-aspect in het innovatiedoel van het project. Afhankelijk van de doelstellingen van het programma kan dit op kortere (cfr. VIS-traject, LA-traject, TETRA) dan wel langere termijn zijn (cfr. SBO, mandaten enz.).

OD 1.1. Stimuleren van samenwerking tussen kennisinstellingen en bedrijfswereld

De samenwerking tussen kennisinstellingen en de bedrijfswereld is een belangrijke hefboom om het valorisatietraject te versnellen. Vlaanderen beschikt hiervoor over verschillende kanalen, zoals de Industriële Onderzoeksfondsen (IOF), het TETRA-fonds en de VIS-trajecten (zie OD 1.1. en OD 1.2.), naast de specifieke werking van de lichte structuren.

Vanaf 1 september 2013 wordt het IOF reglementair ondergebracht bij de Associaties. Gezien de graduele overgang vanuit de universiteiten is de wijziging in 2013 beperkt tot twee Associaties. De IOF en interfaceactiviteiten van de universiteiten/associaties worden momenteel ook geëvalueerd. Nieuwe strategische plannen voor de periode 2014-2018 zijn ingediend.

Samenwerking tussen kennisinstellingen en bedrijfswereld is ook een van de primaire doelstellingen van de upgrades van lichte structuren (cf. SD 1 / OD 1), waar toegepast onderzoek (in de bedrijven) en basisonderzoek (aan de universiteiten) elkaar wederzijds zullen versterken en oriënteren.

In vrijwel alle steunkanalen van IWT, gaande van strategisch basisonderzoek op initiatief van de onderzoeksinstellingen, onderzoek op initiatief van bedrijven, tot innovatiestimulering wordt de samenwerking tussen kennisinstellingen en bedrijven gestimuleerd.

Het TETRA-Fonds subsidieert projectmatig onderzoek gericht op het verhogen van de innovatie-capaciteit bij bedrijven en ondernemingen actief in de social profit sector én op het verhogen van de kennisbasis bij hogescholen en universiteiten. TETRA projecten doen dit via verwerven, bundelen en vertalen van kennis naar innovatieve toepassingen die bruikbaar zijn voor de doelgroep. De projecten

worden uitgevoerd door de onderzoeksgroepen van hogescholen en universiteiten en worden begeleid door een gebruikersgroep die representatief is voor de doelgroep van het project.

ICON-projecten bieden de mogelijkheid om binnen een gekoppeld project, steun aan onderzoeksinstellingen te combineren met steun aan onderzoek en ontwikkeling bij bedrijven. De belangrijkste gebruiker van dit projecttype is iMinds dat jaarlijks minstens één oproep lanceert. ICON-projecten kunnen ook gehanteerd worden door de lichte structuren (zo maken SIM, MIP, FISCH en MIX er reeds gebruik van).

Landbouwtrajecten en VIS-trajecten hebben een gelijkaardige doelstelling, maar een andere doelgroep. In een landbouwtraject wil men vanuit een vraaggedreven uitdaging, via een geïntegreerde aanpak, innovatieve oplossingen aanbieden die een belangrijke economische meerwaarde hebben voor de primaire sector (land- en tuinbouw). De primaire producenten zijn sterk afhankelijk van de andere actoren in de agrovoedingsketen. Om de samenwerking over de sectoren heen en met aanverwante kennis/technologiedomeinen te stimuleren, is in de mogelijkheid voorzien om bedrijven uit de toeleverings- en/of de verwerkende industrie te betrekken bij de Landbouwtrajecten. De evoluties in de projectportfolio van het programma worden opgevolgd. In 2014 wordt een analyse voorzien met het oog op een eventuele bijsturing. VIS-trajecten hebben als doel om een ruime doelgroep van ondernemingen een belangrijke innovatiestap te laten zetten, die resulteert in een zichtbare verandering met economische meerwaarde voor de doelgroep. Dit gebeurt door innovatieve oplossingen aan te bieden voor een probleemstelling of opportuniteit, die reeds tijdens het traject toegepast worden bij de doelgroep. Ook hier gaat het om projecten met een geïntegreerde aanpak. In 2013 werd een analyse uitgevoerd met een beperkte bijsturing van de VIS-trajecten tot gevolg, vooral met het oog op het stimuleren van trajecten gericht op bedrijven doorheen de hele innovatieketen.

Een belangrijk nieuw initiatief dat zich voornamelijk richt op KMO's is de pilootoproep 'VIS-trajecten voor innovatievolgers'. Deze projecten richten zich voornamelijk op de doelgroep van KMO's die vooral innovaties implementeren en zo een belangrijke economische hefboom genereren.

OD 1.2. Versterken van het strategisch onderzoek

Los van het strategisch basisonderzoek (SBO), en het toegepast biomedisch programma met maatschappelijke finaliteit (TBM), die hieronder worden toegelicht, zijn de strategische onderzoekscentra (cf. SD1, OD2) ook belangrijke initiatieven waarbinnen gericht strategisch basisonderzoek voor lange termijn verankerd wordt, en dit in synergie met het academisch onderzoek aan de universiteiten.

Het strategisch basisonderzoek (SBO)

Bij strategisch basisonderzoek (SBO) ligt de nadruk op het economisch en maatschappelijk valorisatiepotentieel en de betrokkenheid van bedrijven en maatschappelijke actoren in de projecten. Hierbij is monitoring van de resultaten en transfer hiervan naar de gebruikers van belang. Begin 2012 werden de projectuitvoerders bevraagd via een enquête. Eind 2012 werden de eerste resultaten van een portfolio-analyse gepresenteerd aan de raad van bestuur van het IWT. Deze portfolio-analyse werd verder uitgewerkt in begin 2013. Deze methodiek zal verder uitgebouwd worden in de toekomst om de projecten op systematische basis te monitoren.

In juli 2013 heeft de raad van bestuur het maatschappelijk programmadeel bijgestuurd op basis van de resultaten van een effectenmeting uitgevoerd in 2012. Deze studie gaf een globaal positief beeld naar de procedure, effecten en doelmatigheid maar gaf ook aanbevelingen naar versterking van de interactie met de maatschappelijke gebruikers. De essentie van de bijsturing is een stimulering van een sterkere interactie met de maatschappelijke gebruikers, en dit zowel voor, tijdens, als na de projectuitvoering.

De nadruk ligt op inhoudelijke bijsturingen met het oog op een vlotte overgang tussen het SBO-project en het verdere ontwikkelings-en implementatietraject met o.a. actieve participatie van de maatschappelijke actoren en een sterkere nadruk op de vraaggedrevenheid en de interactie met het veld voorafgaand aan indiening.

Het toegepast biomedisch programma met maatschappelijke finaliteit (TBM)

Dit programma staat open voor alle Vlaamse non-profit O&O-actoren (universiteiten, ziekenhuizen, hogescholen, onderzoeksinstellingen). Gezien de focus van het programma is evenwel vereist dat er in een consortium van aanvragers minstens één Vlaams ziekenhuis opgenomen is.

Het TBM-programma heeft een uitgesproken maatschappelijke finaliteit, en biedt enkel steun aan onderzoek met een maatschappelijk finaliteit maar met slechts een beperkt potentieel voor de industrie (mogelijke oorzaken voor de beperkte industriële interesse zijn moeilijke octrooieerbaarheid, kleine patiëntenpopulaties of patiëntspecifieke behandelingen die geen gestandaardiseerde producten toelaten).. Het TBM-programma is hierdoor complementair aan het programma transformationeel geneeskundig onderzoek (TGO), dat eveneens translationeel is maar een gecombineerde economische/maatschappelijk finaliteit heeft en een sterke bedrijfsbetrokkenheid nastreeft. TGO-projecten zijn opgebouwd uit deelprojecten, waarbij projecten met een zuiver maatschappelijke finaliteit gesteund werden op basis van het TBM-besluit. Het TBM-programma zelf bleef ongewijzigd. Ook in 2014 worden geen wijzigingen voorzien, met uitzondering van beperkte procesaanpassingen.

OD 2. Werk maken van netwerkbemiddeling, clustervorming en andere vormen van faciliteren

De dynamiek van innovatie vergt de nodige netwerking en samenwerking tussen betrokken actoren (kennisinstellingen, ondernemingen, overheid).

OD 2.1. Samenwerking ter bevordering van kennistransfer – kerntaak Vlaams Innovatienetwerk VIN

Het IWT werkt aan een hechte samenwerking tussen de innovatiespelers in Vlaanderen, in de eerste plaats de door IWT gesubsidieerde innovatie-actoren. Doelstelling hiervan is dat een goede interactie tussen de diverse kenniswerkers leidt tot een betere innovatieondersteuning van bedrijven. Via het Vlaams Innovatienetwerk (VIN) ondersteunt IWT de netwerking tussen deze organisaties en worden zij gestimuleerd om meer samen te werken. IWT doet dit door het ter beschikking stellen van een intranet, het organiseren van workshops, opleidingen, netwerksessies in samenwerking met de leden van het netwerk. Om de werking van het VIN verder te verbeteren werd een actieplan uitgewerkt. De Innovatiecentra kregen een centrale rol als navigator in het netwerk van actoren. Daarnaast wordt gewerkt rond communities, een aantal testcommunities werden in 2012 opgestart. Naar aanleiding van een project rond communicatie naar KMO's dat in 2013 werd afgerond (zie ook SD 2, OD 3.4), wordt de opstart van een nieuwe community voor ervaringsuitwisseling hierrond onderzocht. Het project zelf resulteerde reeds in een communicatie-toolkit die in mei 2013 aan de leden van het VIN netwerk werd gepresenteerd.

OD 2.2. Optimalisatie van de werking van de Innovatiecentra

De vijf provinciale Innovatiecentra voeren de projecten regionale innovatiestimulering van het IWT uit. Op basis van de beslissing van de Vlaamse Regering van 17 december 2010 lopen de huidige projecten over de periode 2011-2014 met een totaal budget van 16.500.000 euro, gelijk verdeeld over de vijf Innovatiecentra.

De Innovatiecentra hebben als missie om vanuit een relaisfunctie binnen het Vlaams Innovatienetwerk (VIN) bedrijven en ondernemers binnen een provincie aan te moedigen en te begeleiden om efficiënt en duurzaam te innoveren. In deze context wordt gewerkt aan een beter geplande en intensievere communicatie naar de bedrijven, en aan de uitbouw van een langetermijnrelatie met de bedrijven, met voldoende aandacht voor de nazorg van innovatietrajecten. Een ander belangrijk aspect van hun taakstelling is de navigatorrol in het VIN, waardoor zij ook een belangrijke rol spelen in het actieplan rond het VIN.

De Innovatiecentra werken in het kader van een afsprakenprotocol reeds samen met Agentschap Ondernemen en FIT. In 2012 werden ook samenwerkingsafspraken gemaakt met Flanders DC, ondermeer in het kader van het gezamenlijk project (ikinnoveer.be) om meer KMO's warm te maken voor innovatie.

De Innovatiecentra hebben een belangrijke plaats verworven in het innovatielandschap. Vanuit hun diversiteit aan taken en de verantwoordelijkheden die dit met zich meebrengt, werden in de loop van 2013 de mogelijkheden onderzocht voor een stabielere ondersteuning van de Innovatiecentra. Een voorstel voor verankering van de Innovatiecentra in het decreet voor de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid wordt voorbereid.

In het SALK-uitvoeringsplan wordt onder meer voorzien in de uitbreiding van de capaciteit van het Innovatiecentrum Limburg. Op die manier kan het Innovatiecentrum Limburg de (Limburgse) bedrijven (nog meer) begeleiden richting innovatiestimulering en zodoende de concrete realisatie en implementatie van de SALK-Business Cases mee bewerkstelligen. Het Innovatiecentrum Limburg wordt gezien als de katalysator van het ecosysteem dat de SALK-Business Cases horizontaal met elkaar verbindt.

OD 3. Werk maken van innoverend ondernemerschap

De ondersteuning van het innoverend ondernemerschap is onderhevig aan verschillende factoren, die elk een rol spelen. Zo moet er voldoende aandacht zijn in de innovatiecyclus voor de vermarkting en dus de marktgerichtheid van de innovatie en van het gehanteerde business model. Evenzeer moet de absorptiecapaciteit van de ondernemingen t.a.v. innovatie versterkt worden. Gezien veel innoverend ondernemerschap zich afspeelt binnen KMO's, is het belangrijk dat het innovatie-instrumentarium vlot toegankelijk is voor de KMO.

Sensibiliseren voor creatief en innoverend ondernemen

Flanders DC, een belangrijke structurele partner om te sensibiliseren voor creatief en innoverend ondernemen, stimuleert de ondernemingscreativiteit. Concreet voert Flanders DC initiatieven uit die de interactie tussen ondernemen, innoveren en internationaliseren verhogen met het oog op maximale valorisatie in Vlaanderen. Er worden nieuwe inzichten, ideeën en praktische instrumenten aan de verschillende doelgroepen aangereikt. Op deze wijze beoogt Flanders DC zowel ondernemend Vlaanderen creatiever te maken als creatief Vlaanderen ondernemender te maken.

De creatieve industrieën worden betrokken in het innovatieproces. Op basis van de resultaten van de ViA-rondetafel creatieve industrieën van mei 2011 wordt via het ambtelijk expertisenetwerk culturele en creatieve sectoren beleidsdomeinoverschrijdend gewerkt aan het beleid voor de culturele en creatieve sectoren (CCS). Dit netwerk werd door het departement Economie, Wetenschap & Innovatie opgestart met alle relevante entiteiten van de Vlaamse Overheid (het Agentschap Ondernemen, het departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media, Flanders Investment and Trade, het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie, het departement Onderwijs en Vorming en de Participatiemaatschappij Vlaanderen).

Naar aanleiding van deze ViA-rondetafel werd een oproep ("CICI") gelanceerd van 500.000 euro voor de kruisbestuiving tussen Vlaamse wetenschappers, innovatieve bedrijven en creatieve industrieën. Deze oproep komt tegemoet aan de verzuchtingen van de sector. Aangezien de creatieve industrie uit zichzelf innoverend is, kan zij leiden tot meer doorbraken in de wetenschap, in het bedrijfsleven en in de samenleving en zal deze oproep dus een multiplicatoreffect hebben. Een belangrijke bijkomende doelstelling van deze specifieke oproep is drempelverlagend te werken met betrekking tot de reguliere innovatie-ondersteunende instrumenten van IWT. Deze oproep zal daarom als opstap fungeren naar het indienen van innovatieprojecten in reguliere kanalen. IWT heeft bij de uitwerking van deze oproep maximaal rekening gehouden met de relatieve onervarenheid van de sector met het indienen van innovatieprojecten en met de diversiteit van de sector zodat een zo ruim mogelijk aantal actoren en domeinen aan bod kunnen komen. De uiterste indiendatum voor projecten was 19 augustus 2013. Er werden 45 aanvragen ingediend met vaak nieuwe indieners en projecten met een gemengde economisch-maatschappelijke finaliteit. Een beslissing over steuntoekenning wordt in het najaar van 2013 genomen, volgend op de evaluatie van de aanvragen door IWT. Gezien het erg grote succes van deze oproep, en grote betrokkenheid van zowel wetenschappers, innovatieve bedrijven als creatieve industrieën in de 45 aanvragen, wordt een doorstart van CICI momenteel onderzocht.

OD 3.1. Aandacht voor het bredere innovatieproces: vermarkting van innovatie en niet-technologische innovatie

Onder verbreding van het steunbare innovatietraject wordt verstaan dat activiteiten die de innovatie ondersteunen, maar die vroeger niet mee in de steunbare activiteiten werden opgenomen, nu toch worden meegefinancierd. Voorbeelden daarvan zijn marktstudies of usability studies. De laatste jaren is in de bedrijfssteun van het IWT reeds een verruiming in die richting doorgevoerd. Dit zal verder geconsolideerd worden.

Onder verlenging van het steunbare innovatietraject wordt verstaan dat de steun aan innovatie door bedrijven verruimd wordt tot de fases dichter bij de markt. Proeftuinen zijn hier een gericht instrument voor. In 2011 werd de proeftuin Elektrische Voertuigen opgestart. Op basis van deze en vorige ervaringen en rekening houdend met buitenlandse voorbeelden, wordt het concept van de proeftuin verder ontwikkeld. De nieuwe proeftuin Zorginnovatiecentrum Vlaanderen is daar een voorbeeld van, alsook de proeftuin Bouw die nog aan de Vlaamse Regering zal worden voorgelegd.

OD 3.2. Het versterken van de innovatiekracht van de ondernemingen

Dit richt zich vooral op het versterken van de absorptiecapaciteit van de KMO's via een geïntegreerde aanpak van de Innovatiecentra i.s.m. Flanders'DC. (zie inleiding SD 2). Een goede betrokkenheid van KMO-organisaties is een succesvoorwaarde. Zie in het bijzonder de actie "Ik Innoveer" bij OD 3.4.

OD 3.3. Meer innoverend ondernemerschap

Met de interfacediensten van de Associaties en de 'IWT-innovatiemandaten met het oog op de oprichting van een spin-off bedrijf" wordt er naast het valoriseren van wetenschappelijk onderzoek naar de bedrijfswereld ook ingezet op het stimuleren van onderzoekers tot innovatief ondernemerschap.

Daarnaast kunnen startende en jonge ondernemingen met de steun van het IWT eenmaal een KMO-haalbaarheidsstudie uitvoeren met als hoofddoelstelling een globaal ondernemingsplan en business model uit te werken rond de beoogde innovatie. Op die manier kunnen zij de marktgerichtheid en het gehanteerde business model van hun innovatie toetsen en beter voorbereid met hun innovatieve onderneming van start gaan.

OD 3.4. Optimaliseren van het innovatie-instrumentarium ten behoeve van KMO's

Bedrijven met een exploitatiezetel in Vlaanderen (KMO's en niet-KMO's) kunnen beroep doen op IWT-bedrijfssteun ter ondersteuning van hun O&O&I-inspanningen. Met het laagdrempelige KMO-programma biedt het IWT aan KMO's directe financiële steun voor studies en projecten gericht op de ontwikkeling van innovatieve producten, processen, diensten of concepten. Een KMO-haalbaarheidsstudie is gericht op het verwerven van betere en onderbouwde inzichten over de mogelijkheden en haalbaarheid van een innovatie. De KMO-innovatieprojecten richten zich op het realiseren van een innovatie. 'Innovatie' of 'vernieuwing' is daarbij te interpreteren als 'vernieuwend voor het bedrijf én met een duidelijke impact op de bedrijfsactiviteiten'. Ook in het O&O-programma kunnen KMO's terecht voor financiële steun voor meer onderzoeksgerichte projecten van grotere omvang.

De IWT-bedrijfssteun werd begin 2013 grondig bijgestuurd, met bijzondere aandacht voor KMO's,

De kostenmodellen werden vereenvoudigd, de efficiëntie van de aanvraagprocedure werd onder de loep genomen en een gepaste differentiatie in de behandeling in functie van de specifieke kenmerken en noden van de verschillende types van bedrijven werd gerealiseerd. Dit werd onder andere in het rapport-Soete 2 geadviseerd. In het voorjaar van 2013 werd bovendien het maximale steunpercentage verhoogd van 60% tot 80% voor onderzoeksprojecten van KMO's met een intensieve samenwerking. Hierdoor krijgen KMO's een extra incentive om samen te werken met onze kenniscentra of andere bedrijven.

Het aantal steunaanvragen ingediend door KMO's was al sterk gestegen in 2012, zodat er eind 2012 het recordbedrag van 22,4 miljoen euro steun kon toegekend worden aan KMO-innovatieprojecten. Deze tendens zette zich in 2013 nog versterkt door. Het aantal ingediende KMO-innovatieprojecten ligt eind september 2013 bijna 30% boven het vergelijkbare cijfer van 2012. Het aantal haalbaarheidsstudies daalt echter; daarom zal er onderzocht worden hoe de aantrekkelijkheid van haalbaarheidsstudies nog kan verhoogd worden voor kleinere, minder onderzoeksinstensieve KMO's. Eventuele bijsturingen zullen in het najaar worden geïmplementeerd, met een verwachte impact vanaf 2014.

Naast de directe steun kan ook verwezen worden naar de collectieve programma's van IWT (TETRA, VIS- en LA-trajecten). Via deze projecten worden KMO's bereikt die zelf geen (individuele) onderzoeksactiviteiten uitvoeren. Binnen het VIS-kader (zie ook OD1.1) is daarenboven een specifieke aanpak voor zogenaamde *innovatievolgers* ontwikkeld. Hiermee willen we in het bijzonder de KMO's bereiken die innovaties eerder implementeren en als zodanig een belangrijke hefboom kunnen zijn voor het globale innovatieproces in een bepaald domein. De pilootoproep werd afgesloten in september 2013. Er werden 32 aanvragen ingediend, wat duidt op een grote behoefte bij de doelgroep. De projectaanvragen worden in het najaar 2013 geëvalueerd. De geselecteerde projecten zullen starten begin 2014.

Een aandachtspunt aangehaald in het rapport Soete 2 is de lage absorptiecapaciteit vooral bij KMO's. Absorptiecapaciteit is het vermogen van een bedrijf om externe informatie, die nieuw is voor het bedrijf, om te zetten in (innovatieve) producten, processen en diensten.. Flanders' DC werkte samen met de Innovatiecentra een gerichte benadering uit om de absorptiecapaciteit en -vermogen van onze KMO's te versterken via het project 'Ik Innoveer (ikinnoveer.be)' en dit in nauwe samenwerking met Voka en Unizo. 'Ik innoveer' is gestart in 2013 en loopt ook in 2014 verder. Via breed wervende informatiesessies moeten 10.000 KMO's bereikt worden. Door een aansluitende KMO-vriendelijke 'Innovatieacademie' wordt een kentering in de innovatiemanagementcapaciteiten bij minstens 400 KMO's beoogd.

Om de verschillende innovatie-instrumenten nog beter bekend te maken bij KMO's, zal er in het najaar 2013 en voorjaar 2014 worden ingezet op communicatie naar deze doelgroep. In het bijzonder werd door het IWT een communicatie-actie gestart via de online edities van verschillende Vlaamse kranten.

Belangrijke inspanningen werden geleverd om de communicatie naar KMO's via het Vlaams Innovatienetwerk (VIN) verder te optimaliseren. Begin 2013 werd de een communicatietoolkit "Hoe communiceer je met KMO's" afgeleverd aan het VIN-netwerk. De toolkit helpt de innovatie-actoren hun communicatie naar KMO's efficiënter en effectiever te maken. De toolkit wordt ingedrukt en elektronische vorm aangeboden aan de ruim 2.000 leden van het VIN.

OD 4. Wegnemen van hinderpalen bij de financiering van innoverend ondernemerschap

De Vlaamse overheid stimuleert op diverse wijzen investeringen in innovatief ondernemerschap via haar overheidsinvesteringsmaatschappijen PMV en LRM. Een overzicht hiervan wordt gegeven in de beleidsbrief Economisch Overheidsinstrumentarium.

SD 3. Vlaanderen als innovatie-ontvankelijke topregio

OD 1. Innovatie als hefboom voor marktontwikkeling – Vlaanderen als 'lead market'

Binnen het innovatieknooppunt "Transformatie door innovatie" dient de industrie zich te richten op transities met innovatie als hefboom. Voor een transitiebeleid hebben de lichte structuren en proeftuinen een belangrijke rol toegewezen gekregen voor de technologische ontwikkeling in transitiemarkten (rond de innovatieknooppunten). Ook het innovatief aanbestedingsinstrument kan een complementaire rol vervullen om deze technologische ontwikkelingen beter af te stemmen op de marktvraag.

Innovatief aanbesteden

Door innovatief aanbesteden wil de overheid bedrijven stimuleren om innovatieve oplossingen te ontwikkelen die een antwoord bieden op belangrijke maatschappelijke noden, de dienstverlening van de overheid verbeteren en de ontwikkeling van nieuwe markten bevorderen. Alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid kunnen daarbij aan bod komen. De IWT-kenniscel Innovatief Aanbesteden coördineert de diverse initiatieven. Het programma loopt sinds 2008. Het programma werd door de Vlaamse Regering verlengd tot eind 2013 zodat de verdere uitrol van de pre-commerciële trajecten ondersteund kan worden. Momenteel worden door IWT bijsturingen aan dit initiatief onderzocht. Zie verder SD5 OD4.

OD 2. Tijdige aansluiting bij belangrijke innovatietrends

Het innovatiebeleid is onder invloed van de maatschappelijke uitdagingen en de impact van de financieel-economische crisis internationaal in evolutie naar een meer gericht ("challenge driven") innovatiebeleid. Het is daarom belangrijk dat het Vlaams innovatiebeleid leert uit de internationale beleidservaring en aansluit bij goed gekozen gelegenheden tot internationaal beleidsleren (e.g. binnen OESO-verband). Met de innovatieknooppunten is hiervoor een nieuw beleidskader geschapen. De verdere implementatie zet dan ook in op een transversaal, beleidsdomeinoverschrijdend innovatiebeleid.

Het innovatiebeleid wordt dus opengetrokken, van technologische naar andere vormen van innovatie (organisatorische innovatie, sociale innovatie) en ook de actoren zijn multi-sectoraal en multi-disciplinair om de oplossingen voor complexe maatschappelijke problemen te kunnen bieden (open innovatie). Transities op vlak van wonen en bouwen, zorg, energie- en materialenbeheer, maar ook ruimtegebruik of armoedebestrijding zijn 'systeeminnovaties'. Voor deze transities zijn lange termijnvisies en strategieën nodig. Daarvoor worden momenteel toekomstverkenningen uitgevoerd door de VRWI die ook de opdracht heeft gekregen om innovatiestrategieën te adviseren voor de innovatieknooppunten, die nauw aansluiten bij deze transities.

Recent zijn ook case-studies gedaan om het nieuw beleidsconcept van 'slimme specialisatie' uit te testen via 'actiestudies': FISCH - duurzame chemie (vanuit de petrochemiecluster) en "Nano for Health" (vanuit imec). Deze Vlaamse gevallen werden samen met die van andere landen door de OESO gekaderd in een synthese over de kenmerken van een nieuwe beleidsbenadering in een tijd van structurele veranderingen die anders is dan een klassiek industrieel beleid.

Zoals in de conceptnota aangegeven speelt "*Challenge driven innovation"* een steeds belangrijker rol in het Vlaamse innovatiebeleid. Naast de reguliere stimuleringskanalen die vooral op bottom-up initiatieven zijn gericht, heeft de Vlaamse regering de afgelopen periode nieuwe instrumenten geïntroduceerd gesteld die uiterst geschikt zijn om innovaties te realiseren binnen de prioritaire socio-

economische uitdagingen. De belangrijkste nieuwe instrumenten zijn de proeftuinen en de lichte structuren voor innovatie.

De proeftuin Zorginnovatieruimte Vlaanderen en de proeftuin voor het Elektrisch Voertuig tonen aan dat via deze aanpak een hele nieuwe dynamiek kan worden teweeg gebracht waarbij de diverse stakeholders worden gemobiliseerd om samen reële vernieuwingen tot stand te brengen. Ook in de lichte structuren komen bedrijven, kenniscentra en de overheid samen om te werken aan de opmaak en de uitvoering van strategische innovatie-agenda's die belangrijke en meer systemische innovaties moeten mogelijk maken.

OD 3. Een sterker maatschappelijk draagvlak voor wetenschap en innovatie

Er is nood aan een breed maatschappelijk draagvlak voor wetenschap, techniek en technologische innovatie, een positieve beeldvorming over deze domeinen, en evenwichtige, toegankelijke informatie hierover. Dit zijn noodzakelijke voorwaarden voor het in stand houden en versterken van het onderzoeks- en innovatiesysteem. Het verhogen van de wetenschappelijke geletterdheid bij brede lagen van de bevolking vergt een niet aflatende en ononderbroken inspanning van de overheid samen met alle betrokkenen. Omdat deze kennisoverdracht nauw samenhangt met maatschappelijke noden en bezorgdheden dient ze best ingebed te worden in een breed democratisch debat. De dialoog tussen wetenschap en maatschappij (één van de strategische doelstellingen van het Beleidsplan Wetenschapscommunicatie 2012-2014) blijft ook in 2014 prioritair. Het Beleidsplan Wetenschapscommunicatie 2012-2014 omvat vijf beleidsdoelstellingen:

1. Het stimuleren van een cultuur van wetenschap en innovatie bij alle lagen van de bevolking en het verhogen van het innovatieve potentieel.
2. Het verhogen van de participatie van brede lagen van de bevolking aan het maatschappelijk debat rond wetenschap en innovatie en de impact hiervan op de samenleving.
3. Een doelgroepenbeleid voeren gericht op het vergroten van kansen waarbij enerzijds aandacht besteed wordt aan het verhogen van betrokkenheid van kansengroepen, en anderzijds het verhogen van de kansen voor toptalent om van Vlaanderen een topregio te maken.
4. Het stimuleren van de instroom van jongeren in technische en wetenschappelijke studierichtingen.
5. Het versterken van de internationale uitstraling van de kwaliteit van het onderzoek en de onderzoekers in Vlaanderen.

In een Marketing- en Communicatieplan wordt de communicatie over wetenschappelijke / wetenschapscommunicatieve initiatieven en instellingen gestroomlijnd en in lijn gebracht met de ViA-communicatie. "*Richting Morgen, met wetenschap, technologie, creativiteit en innovatie*", is de overkoepelende boodschap, waarrond in het najaar van 2012 een brede mediacampagne gevoerd werd. In het najaar 2013 en het voorjaar 2014 worden nieuwe, gerichtere mediacampagnes voorzien, waarbij de sociale media (Facebook en Twitter) nog meer zullen ingezet worden.

In uitvoering van het regeerakkoord werd Technopolis verder uitgebouwd, i.h.b. voor wat betreft het stimuleren van de instroom van jongeren in technische en wetenschappelijke studierichtingen. De nieuwe beheersovereenkomst die aan de Vlaamse Regering zal worden voorgelegd, zal rekening houden met de verhoogde exploitatiekosten na de door de Vlaamse regering goedgekeurde uitbreiding van het doecentrum Technopolis.

Een belangrijke bijdrage tot het versterken van het maatschappelijk draagvlak is de "Dag van de Wetenschap". Sinds 2010 wordt dit evenement georganiseerd bij de structurele partners van het wetenschapscommunicatiebeleid en bij geïnteresseerde wetenschappelijke instellingen, musea en bedrijven om het bereik te maximaliseren. Nieuw is dat vanaf 2013 de "Dag van de Wetenschap" *jaarlijks* georganiseerd wordt. Dit jaar is er extra aandacht voor onderwerpen rond zorg en innovatie, één van de innovatieknooppunten.

In 2013 werden enkele meerjarige overeenkomsten met structurele partners hernieuwd. Hierbij werd rekening gehouden met de doelstellingen van het Beleidsplan Wetenschapscommunicatie 2012-2014. Bij alle acties wordt gestreefd naar een differentiatie van de onderwerpen binnen de wetenschapscommunicatie. Er is aandacht voor zowel bèta-wetenschappen als alfa- en gammawetenschappen, waarbij interdisciplinariteit centraal staat. Deze hernieuwing wordt verdergezet in 2014.

De KVAB werkt ook mee aan het draagvlak voor wetenschap en innovatie. Ze richtte in 2013 een dubbele onderscheiding in voor Wetenschapscommunicatie: een Loopbaanprijs en een Jaarprijs. De Loopbaanprijs bekroont de verwezenlijkingen over de hele carrière van de wetenschapper, de Jaarprijs is bedoeld voor een opmerkelijke activiteit gerealiseerd in 2011 of 2012. Dit initiatief zal in 2014 verdergezet worden. Vanaf 2013 richt eveneens de KVAB, in het kader van haar nieuwe convenant en de strategische heroriëntatie van de wetenschapscommunicatie, een Denkers Programma in. Met en rond een vooraanstaand expert wordt een high-level bijdrage geleverd tot één van de grote maatschappelijke uitdagingen waarmee we in Vlaanderen geconfronteerd worden. De eerste cyclus van dit programma focust op jeugdwerkloosheid.

Het FRIS onderzoeksportaal (www.onderzoeksportaal.be) vormt een platform om onderzoeksinformatie op gecentraliseerde wijze aan te bieden. Het bevat ongeveer 25.000 onderzoeksprojecten van ongeveer evenveel onderzoekers aan de Vlaamse universiteiten en sinds 2012 ook informatie van de Hogeschool Gent (HoGent). Het aanbod van onderzoeksinformatie op het onderzoeksportaal zal worden uitgebreid met die van andere wetenschappelijke instellingen om een meer representatief zicht te bieden op het onderzoekslandschap in Vlaanderen. Zo werd in 2013 samenwerking opgestart met een aantal instellingen om aanlevering aan FRIS voor te bereiden waaronder imec, VIB, iMinds en VITO, INBO, ILVO, ITG, KMSKA, Artevelde Hogeschool, en organisaties zoals de Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek en het Vlaams InnovatieNetwerk (VIN) van IWT. Die samenwerking zal verder zijn beslag krijgen in 2014.

De universiteiten krijgen vanaf 2014 een nieuwe overeenkomst voor de aanlevering van onderzoeksdata in het kader van het onderzoeksportaal FRIS bij EWI. Hierbij wordt een impulsfinanciering ter beschikking gesteld om de omslag te maken naar een dienstenarchitectuur voor de uitwisseling van procesgestuurde, actuele en kwaliteitsvolle onderzoeksinformatie via een nieuw FRIS onderzoeksportaal. Elke dataleverancier kan dan naast informatieleverancier ook informatieconsument worden, i.e. de informatie die via de centrale FRIS diensten wordt aangeboden ook zelf gaan hergebruiken in het eigen onderzoeksinformatiesysteem binnen elke instelling.

Zowel in het regeerakkoord, als in de nota Vlaanderen in Actie, meer bepaald de doorbraak Innovatiecentrum Vlaanderen, wordt het belang van outputmonitoring onderlijnd (zie ook SD5 OD1). Nog in 2013 wordt een conceptnota aan de regering voorgelegd om te komen tot een meer gestroomlijnd beleid rond outputmonitoring binnen het W&I beleidsveld. Begin 2013 bracht de VRWI haar advies uit met betrekking tot de eerste versie van die conceptnota; de aanbevelingen zijn verwerkt in de versie die aan de Vlaamse regering zal worden voorgelegd. In het bijzonder moet Vlaanderen hierbij ook de voorstellen van de Europese commissie voor een "indicator voor innovatieresultaten" verder laten onderzoeken, in het bijzonder de vertaling van deze indicatoren op het niveau van Vlaanderen.

Open data

In 2013 werd aangevangen met twee innovatieve Open Data projecten, het EWI Open Data project bij iMinds en het RILOD (Research Information Linked Open Data project) pilootproject bij departement EWI. De Vlaamse overheid wil hiermee bijdragen tot de open-data doelstelling voor overheden uit de Europese Digitale Agenda (Digital Agenda for Europe, action 3: Open up public data resources for re-

use), invulling geven aan de Berlin Declaration on Open Access to Knowledge, en tevens bijdragen tot de open data doelstelling van de Vlaamse overheid.

- Het RILOD pilootproject is succesvol afgerond in 2013 waarbij de gegevens uit het onderzoeksportaal als open data werden ontsloten, gecombineerd werden met de publicaties uit de digitale bibliotheken van de universiteiten, en waarbij ook de full tekst van de publicaties kon worden geanalyseerd en als open data ter beschikking kon worden gesteld.
- Het EWI Open Data project bij iMinds beoogt de technische realisatie van een platform dat gebruikers toelaat om niet alleen data te publiceren en te consumeren, maar ook eraan te participeren. Via de uitbouw van drie use cases zal iMinds een testpubliek opbouwen en voldoende testdata ter beschikking stellen. Dit zou de nodige inzichten moeten opleveren voor de valorisatie van een dergelijk platform in Vlaanderen, waarbij zal worden gestreefd naar maximale disseminatie van de opgedane kennis voor een breed publiek.

OD 4. Versterking van het innovatiepotentieel door investering in menselijk kapitaal

Voldoende instroom aantrekken in wetenschappelijke, technologische en andere innovatierelevante richtingen blijft een belangrijk aandachtspunt. Om via kennisdoorstroming tot innovatie te komen, moeten onderzoekers mobiel zijn, niet alleen op internationaal vlak, maar ook tussen verschillende disciplines en sectoren.

OD 4.1 Meer instroom voor wetenschappen, technologie en andere innovatierelevante studierichtingen

Samen met het departement Onderwijs en Vorming (OV) en het departement Werk en Sociale Economie (WSE) werd in 2012 een geïntegreerd actieplan – STEM: Science, Technology, Engineering and Mathematics– voor het stimuleren van loopbanen in wiskunde, exacte wetenschappen en techniek 2012-20 uitgewerkt. Dit actieplan vormt tevens een antwoord op de resolutie van het Vlaams Parlement van 7 juli 2011, die stelt dat een geïntegreerd, interministerieel actieplan wetenschappen en techniek noodzakelijk is om het aantal afgestudeerden in exact wetenschappelijke en technische richtingen te verhogen.

Het actieplan werkt rond acht beleidsthema's:

1. Aanbieden van aantrekkelijk STEM-onderwijs.
2. Versterken van leraren, opleiders en begeleiders.
3. Faciliteren van het proces van studie- en loopbaankeuze.
4. Meer meisjes in STEM-richtingen en -beroepen.
5. Inzetten op excellentie.
6. Aanpassen van het opleidingsaanbod.
7. Aanmoedigen van sectoren.
8. Verhogen van de maatschappelijke waardering van technische beroepen.

In juli 2012 werd een overheidsstuurgroep opgericht die zal instaan voor de bijsturing, monitoring en financiering van het STEM-actieplan. Het STEM-platform, dat zal instaan voor de uitvoering van het actieplan, werd in december 2012 geïnstalleerd. In 2013 is gewerkt aan de uitvoering en monitoring van het actieplan waarbij op een geïntegreerde manier acties ter ondersteuning van een grotere instroom in STEM-studierichtingen en -loopbanen worden opgezet.

RVO-Society heeft in het najaar 2012 het pilootproject Youngsters lab uitgewerkt dat in 2013 gerealiseerd werd. Talentvolle jongeren van 16-18 jaar met interesse voor wetenschap en technologie krijgen de mogelijkheid om gedurende een week wetenschappelijk onderzoek te kunnen uitvoeren aan de strategische onderzoekscentra iMinds, imec en VITO en aan het ITG. Zo kunnen deze jongeren zélf ondervinden wat wetenschappelijk onderzoek precies inhoudt. Kennismaking met het onderzoek en

met de passie van de onderzoekers is immers de beste manier om jongeren te stimuleren voor een wetenschappelijke studie- en beroepscarrière. De jongeren zelf betrekken via sociale media hun hele klas bij het project. Het is de bedoeling na een positieve evaluatie dit project verder uit te werken in 2014.

In 2013 wordt, na een positieve evaluatie, ook een nieuwe vijfjarige overeenkomst met de Vlaamse Olympiades voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Het gaat dan over de Vlaamse Wiskunde Olympiade (VWO), de Vlaamse Olympiades voor Natuurwetenschappen (biologie, chemie, fysica, geografie), de Vlaamse Olympiade van het Frans en de Vlaamse Olympiades Latijn en Grieks. Ook wordt in het najaar van 2013 een nieuwe beheersovereenkomst met Technopolis voor de periode 2014-2018 voorgelegd aan de Vlaamse Regering, waarbij aandacht wordt besteed aan de instroom voor STEM-studierichtingen.

Gelijke Kansen

In juli 2010 keurde de Vlaamse Regering een nieuw doelstellingenkader via de Open Coördinatie Methode (OCM) goed met betrekking tot het Vlaamse gelijkekansenbeleid 2010-2014. De Actieplannen 2011-2012 - Gender, Seksuele Identiteit en Toegankelijkheid werden in april 2011 aan de Vlaamse Regering voorgelegd. In 2013 werd de uitvoering van deze acties gemonitord. De meeste acties die door het beleidsdomein Wetenschap en Innovatie in het kader van deze actieplannen werden geformuleerd, werden in de loop van 2011 en 2012 uitgevoerd.

De specifieke doelstellingen inzake wetenschap en innovatie zoals ze in het doelstellingenkader m.b.t. het Vlaamse gelijkekansenbeleid 2010-2014 zijn geformuleerd, blijven nog steeds van kracht. Het realiseren van deze doelstellingen vergt naast de reeds gerealiseerde acties nog een aantal bijkomende acties. Deze bijkomende acties werken grotendeels verder op het elan van de actieplannen 2011-2012 en werden in het nieuwe actieplan Gender (2013-2014) van het Vlaamse gelijkekansenbeleid opgenomen. Het betreffen acties om de gelijkheid van man en vrouw in de academische wereld te waarborgen door o.a. aanpassingen aan de BOF-regelgeving (zie SD4 OD2) en het programma voor de omkadering van jonge onderzoekers (zie SD3 OD4.2). Daarnaast worden de communicatiecampagne rond wetenschap, technologie en innovatie (zie SD3 OD3) en het STEM actieplan (zie SD3 OD4.1) verder uitgewerkt waarbij ook specifieke aandacht voor meisjes en vrouwen wordt besteed.

In 2013 werkte het beleidsdomein Wetenschap en Innovatie eveneens mee aan fase 1 van het generieke actieplan “Implementatie toegankelijkheids-, diversiteits- en/of anti-discriminatieclausule in subsidiereglementering”.

Momenteel is het Voorontwerp van decreet tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 30 april 2009 betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid en tot opheffing van diverse andere bepalingen, in opmaak. Daarin zullen (om een meer evenwichtige participatie van mannen en vrouwen in de advies- of bestuursorganen van de instellingen, opgenomen in dit decreet te bevorderen) de artikels 3 tot en met 7 van het decreet van 13 juli 2007 houdende bevordering van een meer evenwichtige participatie van vrouwen en mannen in advies- en bestuursorganen van de Vlaamse overheid van toepassing worden op alle instellingen vermeld in dit decreet.

Ook wordt er in het BOF-besluit op een aantal punten aandacht besteed aan de genderproblematiek in het kader van het uitbouwen van een onderzoekscarrière. Gezien de blijvende ondervertegenwoordiging van vrouwen in het academisch personeel, wordt een voorrangsregel ingevoerd voor het ondervertegenwoordigde geslacht bij het invullen van BOF-postdoc en BOF ZAP-mandaten.

In 2011 heb ik aan VLIR-werkgroep Gelijke Kansen gevraagd om een actieplan op te stellen om het genderevenwicht aan de universiteiten te verbeteren, en de doorstroom van vrouwen naar het professorenkorps te verhogen. In 2013 hebben de universiteiten een actieplan gender voorgelegd aan de ministers bevoegd voor wetenschapsbeleid en onderwijs. Op basis hiervan werd een charter opgesteld. Tegen begin 2014 zal elke universiteit haar eigen beleidsplan gender moeten uitwerken.

OD 4.2 Aantrekkelijke en mobiele loopbaan van onderzoekers

Het Ondersteuningsprogramma voor Jonge Onderzoekers (dat ondermeer de doctoral schools aan de universiteiten ondersteunt) werd na twee jaar facultatieve ondersteuning, in 2013 structureel verankerd in het W&I-decreet. Dit heeft als strategisch doel de verhoging van de inzetbaarheid en de versterking van de loopbaankansen van jonge onderzoekers binnen de academische wereld, maar vooral in niet-academische sectoren. De Vlaamse universiteiten ontvangen hiervoor jaarlijks een subsidie van 4.000.000 euro. De volgende objectieven worden beoogd:

- training van jonge onderzoekers;
- loopbaanontwikkeling en bevordering van loopbaanperspectieven van jonge onderzoekers;
- versterken van de internationale oriëntatie in de loopbaan van jonge onderzoekers;
- samenwerking binnen Vlaanderen met betrekking tot voorgaande objectieven

De middelen moet onder meer ook aangewend worden om de volgende principes m.b.t. internationalisering waar te maken:

- ondersteunen en stimuleren van de internationale mobiliteit van doctorale en postdoctorale onderzoekers: informatieverstrekking, organisatie en uitbreiding van internationale doctoraatsprogramma's en mobiliteit van doctorale en postdoctorale onderzoekers;
- organiseren van internationale rekrutering van doctorale en postdoctorale onderzoekers, bijvoorbeeld screening van buitenlandse doctorandi optimaliseren;
- organiseren van contacten met relevante internationale partners;
- organiseren of aanbieden van trainingsonderdelen in samenwerking met internationale partners;

Daarnaast gaat een groot deel van de aandacht naar intersectorale mobiliteit en naar sensibilisering rond tewerkstelling van doctorandi en ondernemerschap.

In haar advies van 14 mei 2013 wijst de VRWI in het kader van intersectorale mobiliteit op de loonverschillen die momenteel bestaan tussen tewerkstelling in de academische en niet-academische arbeidsmarkt bij de carrièrestart van doctores. "De VRWI vraagt na te gaan of informerende acties kunnen helpen om doctores met verbrede vaardigheden te promoten bij de industrie en om in dialoog met de industrie te onderzoeken welke verbredende vaardigheden het meest cruciaal zijn. Daarnaast dienen doctorandi in het begin van hun loopbaan voldoende geïnformeerd te worden over de diversiteit aan toekomstmogelijkheden."

Er worden op dit moment reeds initiatieven genomen die tegemoet komen aan deze aandachtspunten. Zo kan de dialoog met de industrie en de doctores opgenomen worden door de doctoral schools en de interfacediensten. Zij kunnen op hun beurt samenwerken met al dan niet regionale koepelfederaties van vb. VOKA en UNIZO maar evengoed met sectorale federaties zoals Essenscia, Fedustria, Agoria…. De sectoren doen op regelmatige basis een bevraging (naar de vereiste kwaliteiten van aanstormend talent). Ook de lichte structuren kunnen hier een rol in spelen door een bevraging te organiseren bij hun leden. De doctoral schools organiseren informatiesessies waarin de variëteit aan toekomstmogelijkheden worden belicht. Daarnaast worden ook specifiek voor doctorandi jobbeurzen

georganiseerd. De doctoral schools organiseren bovendien activiteiten om doctorale en postdoctorale onderzoekers bewust te maken van de mogelijke carrièrekeuzes in een niet-academische omgeving en om hen te informeren over de inzetbaarheid van een doctoraatsdiploma. Daarnaast wordt carrièrebegeleiding en individuele coaching voorzien om houders van een doctoraatsdiploma te ondersteunen op hun weg naar de arbeidsmarkt. De arbeidsmarkt wordt eveneens betrokken door hun aanwezigheid op jobbeurzen, specifiek voor doctorandi. Zo hebben alle doctoral schools van de Vlaamse universiteiten op 20 september 2013 samen een thematische jobbeurs "Life sciences & Medicine" ingericht. Daarnaast organiseren zij ook afzonderlijk jobbeurzen.

In het kader van de voorbereidingen voor CAO IV voor het hoger onderwijs werkte een expertengroep aanbevelingen uit m.b.t. de loopbaan en het statuut van onderzoekers. Daarin is aandacht voor verschillende obstakels waarmee onderzoekers in hoger onderwijsinstellingen te kampen krijgen, zoals een eenheidsstatuut, loopbaanplanning, fasen in de loopbaan, doorstroom tussen de academische wereld en de externe arbeidsmarkt, publicatiedruk etc. De aanbevelingen werden meegenomen in CAO IV, die onderhandeld werd en aan de Vlaamse Regering zal worden voorgelegd..

De Baekelandbeurzen van IWT, voor vraaggestuurd doctoraatsonderzoek in samenwerking met Vlaamse bedrijven, hebben ondertussen hun plaats in het innovatiebestel verdiend. Er wordt daarbij een sterke mobiliteit tussen kennisinstellingen en bedrijven gerealiseerd waarbij steun toegekend wordt voor de uitvoering van een doctoraat in nauwe samenwerking met het bedrijfsleven. In 2010 is het Baekelandprogramma op kruissnelheid gekomen met een continue toekenning van een 20-tal mandaten per jaar. Het programma werd van bij de start opengezet voor kandidaten met niet-EU nationaliteit op voorwaarde dat er een sterke verankering is van de activiteiten bij een bedrijf in Vlaanderen. In 2013 werden nieuwe maatregelen opgenomen om internationale mobiliteit actief te ondersteunen. Voor de toekomst ligt de nadruk op een betere communicatie naar KMO's met het doel de participatie van KMO's te verhogen.

Eind 2011 werd het nieuwe stelsel van de innovatiemandaten opgestart. Dit stelsel voorziet een eerste fase van financiering aan een universiteit gevolgd door een tweede fase met een sterke bedrijfsbetrokkenheid en verplichte bedrijfscofinanciering. Het stelsel wordt verdergezet in 2013 met een eerste interne evaluatie voorzien eind 2013.

In 2014 wordt onderzocht of bijkomende maatregelen of acties nodig zijn *ter bevordering van mobiliteit* van docenten / onderzoekers, rekening houdend met het werk dat reeds geleverd werd in het kader van het Actieplan 'Daar zit beweging in!' van de departementen Onderwijs en Vorming (OV) en EWI. De *studie "mobiliteit mobiliseren"* **(**2011**)** formuleerde aanbevelingen om de mobiliteit van onderzoekers (doctorandi, postdocs en ZAP) te bevorderen. Een aantal van deze aanbevelingen werden reeds verwerkt in het programma voor de omkadering van jonge onderzoekers. Het deel studenten, actieplan mobiliteit 2013 "Brains on the move" werd reeds aan de Vlaamse Regering voorgelegd in 2013.

OD 5. Een state-of-the-art onderzoeks- en innovatie-infrastructuur

De rol van onderzoeksinfrastructuren neemt toe in de ontwikkeling en toepassingen van nieuwe kennis en technologie in Vlaanderen. De 'state of the art' infrastructuren trekken allereerst internationale topwetenschappers aan en dragen zodoende bij tot meer internationale uitstraling en interdisciplinaire samenwerking. Voor bepaalde toepassingsmogelijkheden van onderzoek kan de beschikbaarheid van onderzoeksinfrastructuur bovendien ook belangrijke industriële spelers in Vlaanderen houden of naar Vlaanderen aantrekken. Om de positie van deze Vlaamse actoren internationaal te versterken, zullen de strategische keuzes voor Vlaamse deelname aan ESFRI onderzoeksinfrastructuur zich vooral richten op synergiën met Europese onderzoeksinitiatieven (Gezamenlijke Technologie-initiatieven (GTI), Gezamenlijke Programmeringsinitiatieven,(GPI),…) die strategisch zijn voor Vlaanderen. Door wederzijdse kruisbestuiving kunnen onderzoeksinfrastructuren een centrale rol vervullen in het beleid rond wetenschappelijke excellentie, innovatie en regionale ontwikkeling.

Vlaamse onderzoekers dienen dan ook toegang te hebben tot dergelijke infrastructuren en waar mogelijk dienen deze te worden opengesteld voor bedrijven.

Investeringen in onderzoeksinfrastructuur aan de Vlaamse kennisinstellingen

In het kader van de eerste drie oproepen voor (middel)zware onderzoeksinfrastructuur heeft de Herculesstichting aan 145 geselecteerde aanvragen 86,5 miljoen euro subsidies toegekend. Samen met de cofinanciering door de Vlaamse kennisinstellingen en de inbreng van derden (bedrijven,…) werd ongeveer 120 miljoen euro geïnvesteerd in het moderniseren en uitbreiden van onderzoeksinfrastructuur aan de Vlaamse universiteiten, SOC's en instellingen voor postinitieel onderwijs.

De website van de Herculesstichting bevat een overzicht van de betoelaagde onderzoeksinfrastructuur. De meeste grotere infrastructuren staan ook open voor onderzoekers uit andere kennisinstellingen en bedrijven. Voor de voorstellen gefinancierd in het kader van de derde oproep waarvoor de subsidieovereenkomsten in 2012 werden afgesloten, zal deze informatie in de loop van 2014 beschikbaar worden gesteld.

Op 22 februari 2013 publiceerde de Herculesstichting de vierde oproep voor middelzware en zware onderzoeksinfrastructuur. Op basis van de evaluatie van de derde oproep werd de werkwijze op een beperkt aantal punten bijgesteld. Zoals voor de eerste drie oproepen wordt ook voor deze oproep de investeringsdotatie die de Vlaamse overheid toekent in 2013 en in 2014, samengevoegd. Zodra de beoordelingsprocedure is afgerond, zal de Herculesstichting in februari 2014 de voor financiering geselecteerde projecten goedkeuren. Vervolgens worden voor deze projecten subsidieovereenkomsten afgesloten en kunnen de onderzoekers de aankoopprocedure starten.

In het rapport over de doorlichting van de Herculesstichting werden een aantal aanbevelingen geformuleerd om de regelgeving voor de financiering van onderzoeksinfrastructuur aan te passen. In het in voorbereiding zijnde decreet waarmee een aantal bepalingen van het W&I-decreet worden aangepast, wordt hiervoor een rechtsgrond gecreëerd. Eenmaal dit decreet afgekondigd zal op basis hiervan het Herculesbesluit worden aangepast.

ESFRI

In 2012 heeft de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring gegeven voor de deelname van Vlaanderen aan de realisatie van vijf ESFRI-projecten: ESS, SHARE, LifeWatch, ICOS en PRACE. Sedert 2012 heeft Vlaanderen trouwens, als één van de weinige overheden, een specifieke begrotingslijn voor de financiering van de deelname aan ESFRI-projecten. Bovendien kende de Vlaamse Regering aan de Herculesstichting een dotatie toe voor bijzondere onderzoeksinfrastructuur. Hiermee wordt sinds begin 2012 aan de Vlaamse consortia die instaan voor de realisatie van de Vlaamse bijdrage aan deze projecten, een subsidie toegekend. Voor ICOS en LifeWatch worden deze middelen niet alleen gebruikt voor de realisatie van de Vlaamse bijdrage aan het ESFRI-project maar ook voor de bouw van een deel van de centrale infrastructuur die hiervoor op Europees niveau wordt opgezet.

Het departement EWI en de Herculesstichting werken nauw samen om op Europees niveau de voortgang van ESFRI op te volgen, in het bijzonder de deelname aan deze vijf projecten.

Binnen de Interministeriële Conferentie voor Wetenschapsbeleid werden tussen de Belgische overheden afspraken gemaakt rond de toetreding van België tot de rechtspersoon die op Europees

niveau voor elk van deze ESFRI-projecten bestaat of wordt opgericht. België is reeds formeel toegetreden tot PRACE-AISBL (international not-for-profit association) en SHARE-ERIC (European Research Infrastructure Consortium) en zal eind 2013 eveneens lid worden van het ESS-consortium. In 2014 zal vermoedelijk de officiële toetreding van België tot ICOS-ERIC en LifeWatch-ERIC bevestigd worden.

Om de Vlaamse Regering toe laten vanaf de volgende legislatuur een beslissing te nemen over de deelname aan andere projecten die op het ESFRI-stappenplan zijn opgenomen, voerde de Werkgroep Infrastructuur van het Europaplatform een bevraging uit bij de Vlaamse universiteiten en strategische onderzoekscentra. Er werden twaalf infrastructuren geïdentificeerd waarvan de Vlaamse onderzoeksgemeenschap van oordeel is dat er voldoende belangstelling en capaciteit aanwezig is voor een deelname aan de bouw en de exploitatie ervan. Voor acht van deze infrastructuren stelde een consortium van Vlaamse onderzoekers een voorstel op voor een Vlaamse bijdrage. De wetenschappelijke kwaliteit van deze voorstellen en de meerwaarde voor Vlaanderen werd beoordeeld op dezelfde manier als de aanvragen voor zware infrastructuur.

Vlaanderen beschikt noch over de middelen noch over het wetenschappelijk potentieel om deel te nemen aan de bouw van alle ESFRI-infrastructuren die op Europees niveau worden opgezet. Uit bovenvermelde bevraging bleek wel dat Vlaamse onderzoekers toegang willen krijgen tot een twaalftal van deze infrastructuren om onderzoeksprojecten uit te voeren. Momenteel worden met de Europese verantwoordelijken voor deze projecten overlegd over de voorwaarden om via een lidgeldformule en zonder effectief bij te dragen aan de bouw, er gebruik van te kunnen maken. Zo hebben Vlaamse onderzoekers door middel van een éénmalige bijdrage toegang tot de SPIRAL2 faciliteit binnen het GANIL-deeltjesversnellerscomplex. Voor een eventuele deelname aan XFEL zal in 2014 het informele overleg tussen de Herculesstichting en het Nederlandse NWO verder worden gezet.

Grote Rekencapaciteit

In 2013 werd de eerste Vlaamse supercomputer operationeel. In een eerste fase werd op experimentele basis rekentijd op deze computer beschikbaar gesteld aan onderzoekers uit de universiteiten en de SOC's. Na de opstart werd op basis van een voorlopig toegangsreglement dat liep tot 30 september 2013 een oproep voor het indienen van aanvragen voor rekentijd gepubliceerd. Van de (tot en met 30 juni 2013 ingediende) voorstellen werden er 27 geselecteerd waaraan 78.000 zogenaamde "nodedagen" werden toegekend. Zo'n "nodedag" komt overeen met het gebruik gedurende een dag van 1 node bestaande uit 16 processoren. In het totaal beschikt de supercomputer over 528 nodes. In twee van deze goedgekeurde aanvragen werkt een universiteit samen met een bedrijf, één aanvraag is afkomstig van een SOC. Begin oktober worden in het kader van deze oproep bijkomende voorstellen geselecteerd.

De Herculesstichting heeft inmiddels de tarieven vastgelegd voor de verschillende categorieën gebruikers van de TIER1 en aan het toegangsreglement wordt de laatste hand gelegd zodat op 1 november 2013 een nieuwe oproep tot het indienen van voorstellen kan worden gepubliceerd. Voor het beoordelen van deze aanvragen wordt een evaluatiepanel ingesteld waarvan een meerderheid van de experten niet in Vlaanderen werkt.

Tevens werden tijdens de experimentele fase contact gelegd met bedrijven en minstens een bedrijf is geïnteresseerd om rekentijd op de supercomputer te kopen. Momenteel lopen de gesprekken nog die vermoedelijk begin 2014 moeten leiden tot concrete resultaten.

Zoals in 2012 kende de Herculesstichting vanuit de dotatie voor bijzondere onderzoeksinfrastructuur subsidies toe voor grote rekencapaciteit. Met de UGent werd een overeenkomst afgesloten voor de

technische exploitatie van de TIER1 en met elke universiteit en de bijhorende associatie werd een overeenkomst afgesloten voor de opleiding en de ondersteuning van gebruikers op de TIER1 en de TIER2 infrastructuur en voor de cofinanciering van een van de kosten voor de TIER2.

Daarnaast kende de minister een tweede schijf van 5 miljoen euro aan FFEU middelen toe aan de universiteiten voor investeringen om de TIER2 infrastructuur te vernieuwen en uit te breiden.

Op 5 juli 2013 kondigde de Vlaamse Regering het decreet af betreffende een structurele regeling voor grote rekencapaciteit voor onderzoek en innovatie en betreffende de coördinatie van de regelgeving inzake wetenschaps- en innovatiebeleid. Dit decreet bepaalt dat de Herculesstichting verantwoordelijk wordt voor het beheer van de TIER1-infrastructuur en voor de financiering van de TIER2-infrastructuur aan de universiteiten. De UGent staat in voor de technische exploitatie van de eerste TIER1 en voor de selectie van de universiteit waar de tweede en volgende TIER1 supercomputer zal worden geïnstalleerd, werd een procedure vastgelegd.

In de eerste helft van 2014 wordt de universiteit geselecteerd die zal instaan voor de huisvesting en de technische exploitatie van de tweede TIER1.

De investering in computerinfrastructuur rendeert enkel indien aan de gebruikers voldoende mogelijkheden voor opleiding en ondersteuning wordt geboden. In 2013 was reeds een uitgebreid programma aan opleidingen beschikbaar en konden Vlaamse onderzoekers deelnemen aan opleidingen aangeboden door PRACE. In 2014 wordt dit aanbod verder uitgebouwd en wordt hieraan een grotere ruchtbaarheid gegeven, via de geëigende kanalen naar de doelgroep toe.

"Een Digitale Agenda voor Vlaanderen"

Vlaanderen heeft resoluut gekozen om in te zetten op de doelstellingen van de Europese Digitale Agenda. Vlaanderen investeert immers substantieel in ICT. Denken we hierbij aan de strategische onderzoekscentra imec en iMinds. Om imec aan de top te houden op het vlak van de Si-technologie heeft de Vlaamse overheid reeds beslist om deel te nemen aan de financiering van de nieuwe 450 mm fab, Het betreft een zeer grote investering die loopt over meerdere jaren. Als dit initiatief door al de betrokken partners wordt ondersteund zal imec de volgende decennia zijn plaats als internationaal onderzoekscentrum met "state-of-the-art" infrastructuur kunnen herbevestigen.

Bovendien werden tal van nieuwe initiatieven gelanceerd in het ICT-domein. Denken we hierbij aan het project rond Open data (Een experimenteel open data platform voor Vlaanderen"), de oprichting van het Vlaams Instituut voor de Archivering (VR 2012 2112 DOC.1460), het nieuwe centrum voor Mediawijsheid (cf. beleidsbrief Media) en de recente beslissing om in het kader van het SALK een Digital Health Innovation initiatief op te starten en een incubator ICT en Digitale Media. Deze initiatieven in het ICT-domein hebben elk hun eigen agenda en cyclus hebben zodat het niet evident is om ze a priori samen te brengen in een beleidskader. Vandaar dat in 2012 een globaal overzicht gegeven werd van de belangrijkste ICT gerelateerde initiatieven (VR 2012 0106 MED.0238).

SD 4. Wetenschapsbeleid: versterken van de fundamenten

Met betrekking tot het actuele debat over publicatiedruk en de mogelijke effecten van citation index, h-index en impactfactor is het van belang de eigenheid van de humane en sociale wetenschappen te benadrukken.

OD 1. Stroomlijning van Hoger Onderwijs en Wetenschap en Innovatie

In 2013 vindt de integratie van de academische hogeschoolopleidingen in de universiteiten plaats. Het groeipad voor de onderzoeksmiddelen voor de academiserende opleidingen wordt ook in 2014 gehandhaafd.

OD 2. Aantrekkelijke en mobiele loopbanen voor onderzoekers

De hoofddoelen in het beleid rond onderzoekers blijven de aantrekkelijkheid van onderzoekersloopbanen en de stimulering van internationale, intersectorale en interuniversitaire mobiliteit. Vier thema's blijven hierbij prioritair:

- systematisch open rekrutering;
- voldoen aan de behoeften op het gebied van sociale zekerheid en aanvullend pensioen van mobiele onderzoekers;
- aanbieden van aantrekkelijke arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden en
- versterken van de opleiding, vaardigheden en ervaring van onderzoekers.

Het structurele programma voor de omkadering van jonge onderzoekers (zie SD3 OD4.2) past in dit kader en heeft als strategisch doel de verhoging van de inzetbaarheid en de versterking van de loopbaankansen van jonge onderzoekers binnen de academische wereld, maar vooral in niet-academische sectoren.

Begin 2013 werden een aantal maatregelen doorgevoerd in de BOF-regelgeving om meer kansen te bieden aan vrouwen in het wetenschappelijk onderzoek. Zo werd een voorrangsregeling voor het ondervertegenwoordigde geslacht ingevoerd voor postdoc en ZAP-mandaten binnen het BOF. Bij gelijke kwalificatie wordt voorrang gegeven aan het ondervertegenwoordigde geslacht (en in vele disciplines is dat nog steeds de vrouw). De maximale postdoctorale anciënniteit voor tenure track docenten binnen het BOF werd eveneens geschrapt. De universiteiten hebben ondertussen in hun strategisch beleidsplan Onderzoek aangegeven hoe zij de deelname van vrouwen aan het onderzoek zullen versterken. In het jaarverslag over 2013 rapporteren zij over de stand van zaken en concrete realisaties in dit verband.

De aanbevelingen met betrekking tot het onderzoekersbeleid, welke opgenomen worden in een rapport over internationale mobiliteit 'Mobiliteit mobiliseren: contextstudie, aandachtspunten en aanbevelingen' werden reeds gedeeltelijk verwerkt in het programma voor de omkadering van jonge onderzoekers. In samenspraak met de minister van Onderwijs, wordt onderzocht of bijkomende maatregelen of acties nodig zijn ter bevordering van mobiliteit van docenten / onderzoekers, rekening houdend met het werk dat reeds geleverd werd in het kader van het Actieplan 'Daar zit beweging in!' van de departementen Onderwijs en Vorming (OV) en EWI (zie SD3 OD 4.2).

OD 3. Optimalisatie en afstemming financieringsmiddelen

Sinds 2012 worden de verantwoordelijkheden m.b.t. de capaciteitsbevorderende onderwijs- en onderzoeksmiddelen beheerd door het departement Onderwijs en Vorming, terwijl de onderzoeksmiddelen die excellentie bevorderen (het BOF en het FWO) beheerd worden door EWI.

In 2013 wordt bovendien de evaluatie van het IOF en Interfaceprogramma doorgevoerd. Dit zal leiden tot een herziening van het betrokken BVR. Hierbij zal nagegaan worden of een verdere optimalisatie en afstemming van de financieringsmiddelen binnen dit IOF/Interfaceprogramma mogelijk is.

OD 4. Vereenvoudigen van de regelgeving en verfijnen van de complementariteit tussen BOF en FWO

Vlaanderen beschikt over twee fondsen ter bevordering van het fundamenteel onderzoek: het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen (FWO) en de Bijzondere Onderzoeksfondsen (BOF). Beide fondsen dienen maximaal complementair te zijn. Ze worden gebruikt om verschillende initiatieven, mandaten en projecten te financieren en de financiering gebeurt volgens verschillende principes: interuniversitaire competitie bij het FWO en intra-universitaire competitie bij het BOF.

Op 1 januari 2013 trad het nieuwe BOF-besluit in werking. Op basis van de samenwerkingsovereenkomst die het FWO in 2011 afsloot met de Vlaamse overheid, werd het FWO gevraagd om een gemotiveerd advies uit te brengen betreffende de voorstellen tot hervorming van het BOF. Dit standpunt werd in juni 2012 aan de minister bezorgd.

Het BOF-besluit legde de krachtlijnen vast betreffende de BOF-werking en bevestigt ook de complementariteit tussen BOF en FWO zoals deze de afgelopen jaren werd ingevoerd.

Complementariteit BOF - FWO

De kerntaak van het FWO bestaat erin excellent onderzoek in Vlaanderen op basis van interuniversitaire competitie te organiseren. Door de toekenning van eigen mandaten op pre- en postdoctoraal niveau en BOF-projecten met de BOF-budgetten kan elke universiteit onderzoekers in verschillende stadia van hun loopbaan eveneens leiden naar of consolideren op een excellentieniveau in hun vakgebied.

Het VLIR-rapport uit 2010 aangaande de kwaliteit van het onderzoeksmanagement van de Vlaamse universiteiten wijst erop dat het BOF deels wordt ingezet op de verwerving van middelen bij het FWO. BOF-ondersteuning kan hierdoor inderdaad onder meer helpen bij het laten doorgroeien van jonge onderzoekers naar een niveau waarop ze beter in staat zijn competitie op Vlaams niveau aan te gaan.[7]

Daarnaast vormt het BOF voor de universiteiten een specifiek instrument om eigen inhoudelijke klemtonen te leggen, gebaseerd op hun onderzoeksspeerpunten. Het *bottom-up*-principe bij het FWO laat uiteraard ook alle ruimte aan de ideeën voor onderzoek zoals die ontstaan en ontwikkeld worden aan de universiteiten. Door middel van het BOF echter kan elke universiteit nog eens *specifieke keuzes maken* in het soort onderzoek dat wordt gefinancierd en kan het zijn speerpuntenbeleid op dat domein versterkt uitvoeren.

[7] VLIR, *Beoordeling van de kwaliteit van het onderzoeksmanagement van de Vlaamse universiteiten*, Brussel, december 2010, p. 37.

OD 5. Onderzoek en Innovatie stimuleren via het Hoger Onderwijs

Zoals hoger vermeld hebben twee werkgroepen (inzake mobiliteit en statuut onderzoekers) hun aanbevelingen gerapporteerd en neemt het departement Onderwijs vanaf het academiejaar 2012 de verantwoordelijkheid op zich voor de PWO- en academiseringsprogramma's. Beide zijn financieringsprogramma's voor onderzoek in de Vlaamse hogescholen. Dit past in het kader van de stroomlijning van het onderzoeksbeleid en de betere afstemming tussen financieringsinstrumenten.

SD 5. Impact verhogen, volharden in meer middelen voor onderzoek en innovatie en efficiënt verbeteren

OD 1. Volharden in meer middelen voor onderzoek en innovatie – 3% Barcelona-norm

Het uitgangspunt is het Regeerakkoord: "We onderschrijven de 3%-norm voor O&O. Ondanks de huidige budgettaire context wil de Vlaamse Regering haar engagement behouden om de Europese norm voor de besteding van 3% van het brute binnenlands product voor Onderzoek en Ontwikkeling te bereiken." In de sectie "Kerngegevens en –indicatoren" van de Omgevingsanalyse in deze beleidsbrief wordt hierover gedetailleerd gerapporteerd, en wordt het engagement herhaald dat ook is opgenomen in het Pact 2020 van "Vlaanderen in Actie".

Bedoeling is om steeds te streven naar een evenwichtige verdeling van de O&O-middelen tussen het gericht strategisch en het niet-gericht fundamenteel wetenschappelijk onderzoek. Tijdens deze legislatuur werd de verhouding 55%/45% daarbij vooropgesteld en consequent toegepast in de opeenvolgende begrotingen.

OD 2. Aanwenden van de publieke uitgaven voor onderzoek en ontwikkeling als hefboom

Naast de focus op het verhogen van de inputs ("Hoeveel middelen investeren we in O&O?") is het van even groot belang om deze vrijgemaakte middelen zo efficiënt mogelijk in te zetten en de effecten ervan te maximaliseren.

De hefboomwerking tussen publiek en privaat gefinancierd onderzoek wordt continu gemonitord. Het expertisecentrum ECOOM voert samen met het IWT en de andere relevante innovatieactoren op regelmatige basis additionaliteitsstudies uit. Deze studies brengen de hefboomwerking van het publiek gefinancierd onderzoek bij de bedrijven in kaart. Meer bepaald belichten ze hoeveel private O&O-inspanningen door de bedrijven worden toegevoegd aan de publieke O&O-steun die aan die bedrijven gegeven wordt. Door deze hefboomwerking zorgt de interventie via publieke O&O-steun aan de bedrijven voor een toename van de private uitgaven voor O&O, waardoor de overheidsinvesteringen in de 1%-norm op een bijna natuurlijke wijze aangevuld worden door bedrijfsinvesteringen in O&O die op hun beurt de 2%-norm ondersteunen.

Deze studies bevestigen dat er geen verdringingseffecten optreden ten gevolge van het subsidiëren van O&O door de overheid bij de bedrijven. Integendeel, de bedrijven die O&O-subsidies ontvangen, laten een significant grotere intensiteit - zowel qua O&O-investeringen als qua O&O-tewerkstelling - optekenen ten opzichte van gelijkaardige bedrijven die geen O&O subsidies ontvangen. Deze resultaten zijn stabiel en coherent over de tijd en uitgesproken voor KMO's.

Tot slot werd in 2013 door ECOOM in samenwerking met het departement Economie, Wetenschap en Innovatie de O&O-intensiteit berekend en gepubliceerd. Met 2,4% van het Vlaamse BBP dat uitgegeven wordt aan O&O in 2011 (op gewestniveau), zet Vlaanderen een grote stap voorwaarts naar het behalen van de 3%-norm. Deze positieve evolutie geldt hierbij zowel aan de kant van de publieke als de private bestedingen voor O&O. Ook nu stellen we opnieuw vast dat Vlaamse kennisinstellingen zich bij de absolute OESO-koplopers blijven situeren inzake het aandeel van de financiering van hun onderzoek door de bedrijven.

OD 3. Vlaanderen als volwaardige partner in de Europese onderzoeks- en innovatieruimte

Samenwerking met andere Belgische overheden

Vanaf oktober 2009 was de Vlaamse minister bevoegd voor Wetenschapsbeleid door het Overlegcomité aangeduid als voorzitter van de Interministeriële Conferentie voor Wetenschapsbeleid en Cultuur (IMC WC). Wegens het in langdurig lopende zaken zijn van de federale regering, kwam

het Overlegcomité niet meer samen vanaf 2010 en werd dit mandaat tot 2 keer toe verlengd. Hierdoor bleef de Vlaamse minister bijgevolg waarnemend voorzitter tot september 2012. Onder haar impuls werden na jaren van inactiviteit meerdere samenkomsten gehouden van de ministers bevoegd voor Wetenschapsbeleid en/of Innovatie, die vooral van belang waren voor de positie van België als lidstaat in de Europese onderzoeksruimte (waarbij regio's vaak niet als contractant erkend worden). Vanaf oktober 2012 tot september 2013 is dit voorzitterschap overgenomen door de minister voor Cultuur van de Franse Gemeenschap. In juli 2013 ging een nieuwe IMC door over Wetenschapsbeleid waar de vroeger gemaakte afspraken werden opgevolgd en een voorstel werd goedgekeurd voor een herwerkte en geactualiseerde versie van het samenwerkingsakkoord voor de Commissie Federale Samenwerking (CFS) en de Commissie Internationale Samenwerking (CIS).

Op 7 december 2012 vond te Namen voor de eerste keer een gemeenschappelijke ministerraad plaats tussen de Vlaamse Regering, de Waalse Regering en de regering van de Franse Gemeenschap. Deze ministerraad besprak ook de thema's van O&O en innovatie en keurde hierover een actieplan goed dat inzet op economisch herstel via O&O met gemeenschappelijke acties van Vlaanderen, Wallonië en de Franse Gemeenschap. Deze acties focussen op drie prioriteiten:

1. gerichte samenwerking tussen de gewesten en gemeenschappen;
2. het organiseren van gezamenlijke projectoproepen (met een focus op het verhogen van de concurrentiekracht en het inspelen op de maatschappelijke uitdagingen);
3. het innemen van een duidelijk standpunt ten aanzien van de federale en de Europese overheid.

De Vlaamse en Waalse minister-presidenten ondertekenden begin 2013 na een eerder akkoord in 2001 het samenwerkingsakkoord over de overdracht naar de Vlaamse Gemeenschap van de Plantentuin in Meise. Ook het Overlegcomité heeft zich akkoord verklaard met de inhoud van dit samenwerkingsakkoord.

Met de ondertekening van de 'Berlin Declaration on Open Access' in 2007, engageerden 18 Belgische onderzoeksinstellingen en onderzoeksfondsen zich om de verspreiding van wetenschappelijk onderzoek in Open Access te ondersteunen. Met de Brussels Declaration van 22 oktober 2012, ondertekend door alle ministers voor Wetenschapsbeleid in België, wordt bevestigd dat Open Access de standaard moet zijn bij de disseminatie van Belgisch onderzoek. Alle partijen verbinden zich er bovendien toe om het voortouw te nemen om dit ook Europees en wereldwijd gerealiseerd te zien.

In de loop van 2013 werd overleg opgestart tussen Innoviris (Brussels Hoofdstedelijk Gewest) en IWT over concrete mogelijkheden tot samenwerking. Als eerste resultaat wordt een samenwerking in de Proeftuin Zorginnovatieruimte Vlaanderen voorbereid zodat ook Brusselse ondernemingen en organisaties, gesteund door Innoviris kunnen aansluiten.

Internationale samenwerking

Een conceptnota over de Vlaamse strategie voor internationale en EU-samenwerking van onderzoek en innovatie zal in het najaar van 2013 aan de Vlaamse Regering worden voorgelegd.

Wil Vlaanderen een rol spelen in Europa én op wereldvlak inzake wetenschappelijk onderzoek, dan moet het zich kunnen profileren als een open en aantrekkelijke regio voor zowel Vlaamse als buitenlandse onderzoekers. Onderzoekers verbonden aan Vlaamse instellingen moeten de kans krijgen om op evenwaardige voet samen te werken in internationaal verband om zo hun expertise uit te dragen en innovatieve nieuwe ideeën op te doen.

Gezamenlijke onderzoeksprojecten zijn een sleutel om toe te treden tot globale netwerken en platforms, die bepalend zijn voor de topwetenschap van de toekomst. Als Vlaanderen ervoor kiest om

een aantrekkelijke, competitieve regio te zijn voor onderzoekers, zijn deze samenwerkingen een realistische en absoluut noodzakelijke basis, zowel voor Vlaamse onderzoekers als voor buitenlandse.

M.b.t. inkomende mobiliteit blijken veel inkomende onderzoekers zeer tevreden over hun verblijf in Vlaanderen en de onderzoeksomgeving waarin ze terechtkomen, maar Vlaanderen kan inspanningen leveren om zichzelf nog meer in de verf zetten als een aantrekkelijke bestemming voor buitenlands onderzoekstalent met hoog potentieel.

Naast samenwerking op hoog niveau met belangrijke en grote landen als de VS en het VK en opkomende grote naties als China, India en Brazilië, mogen we ook onze buurlanden niet uit het oog verliezen. De onmiddellijke nabijheid van zeer sterke Europese spelers inzake wetenschappelijk onderzoek, zoals Duitsland, Frankrijk maar ook Nederland, is een troef voor Vlaanderen als kennisregio. Gezamenlijke projecten, uitwisseling van doctoraatsstudenten en onderzoekers of gezamenlijke investeringskansen voor bijv. wetenschappelijke infrastructuur, gekoppeld aan de centrale geografische ligging van Vlaanderen, moeten toelaten dat onze onderzoeksinstellingen zich een onmisbare rol kunnen aanmeten op het vlak van innovatie en toonaangevende wetenschappelijke doorbraken.

Door het FWO, werden in 2013 de eerste projecten goedgekeurd in het kader van het samenwerkingsakkoord met Tübitak (Turkije). Ook de bilaterale oproep met CNPq (Brazilië), werd gefinaliseerd. Daarnaast ondertekende het FWO nieuwe samenwerkingsakkoorden met de Zuid-Koreaanse onderzoeksraad (research council), NWO (Nederland) en Conacyt (Mexico). Bestaande akkoorden met o.a. Polen en Vietnam werden hernieuwd.

In het kader van de ondersteuning van internationale initiatieven, kende de Vlaamse Regering eind 2012 een subsidie toe van 180.000 euro aan Vlaams Instituut voor de Zee vzw (VLIZ), als inbreng in de ondersteuning van het secretariaat van het 'European Marine Ocean Data & Information Network' (EMODnet), en de uitbouw van de EMODnet portal. Het EMODnet secretariaat zal een belangrijke rol spelen in de uitbouw van een geïntegreerd Europees Observatiesysteem voor de Europese wateren, en ook een belangrijk platform zijn in het uitbouwen van een geïntegreerde data- en informatiestructuur die binnen het EU Gemeenschappelijk Programmeringsinitiatief 'Gezonde Oceanen en Productieve Zeeën' zal worden uitgewerkt.

In mei 2012 ondertekenden het FWO en de Turkse Onderzoeksraad TUBITAK te Ankara (Turkije) een samenwerkingsovereenkomst rond fundamenteel wetenschappelijk onderzoek. In oktober 2012 werd een oproep tot samenwerking gelanceerd tijdens een ontmoeting van de minister met een delegatie van de Turkse Onderzoeksraad te Brussel waarbij de verdere samenwerking tussen Vlaanderen en Turkije op het vlak van onderzoek en innovatie werd besproken. Naar aanleiding van de oproep tot samenwerking konden voorstellen voor uitwisselingsprojecten ingediend worden binnen de domeinen informatie- en communicatiewetenschappen; energie; transport en mobiliteit; materiaal-, ingenieurs- en productiewetenschappen; sociale en humane wetenschappen; medische wetenschappen; voedsel- en landbouwwetenschappen; en biotechnologie. De projecten lopen telkens voor een periode van twee jaar en staan de Vlaamse onderzoekers toe om op regelmatige basis specialisten, ervaringen en resultaten uit te wisselen met hun Turkse collega’s.

In het kader van de bilaterale samenwerking tussen de Vlaamse Gemeenschap en binnen- of buitenlandse partners, zijn tijdens het voorbije parlementaire jaar enkele memoranda van overeenstemming hernieuwd of afgesloten. Dit was het geval met Litouwen, Roemenië, Québec (Canada), de Duitstalige Gemeenschap, Vietnam en Hongarije. Deze initiatieven kaderden in de samenkomst van de Vaste Gemengde Commissie die telkens samenkwam en die bij de Vlaamse overheid door het departement Internationaal Vlaanderen wordt gecoördineerd. Hierin was telkens een hoofdstuk over onderzoek en wetenschap opgenomen.

Onderzoek in kader van de EU

Europees onderzoek wordt niet alleen mogelijk gemaakt door de Europese Commissie. Maar liefst 85 procent van de inspanningen situeren zich nog steeds op nationaal niveau. In het kader van de Europese Onderzoeksruimte (EOR, of European Research Area, ERA) bieden de onderzoeksfinancierende instanties van de Europese lidstaten en geassocieerde landen aan hun onderzoekers de kans om grensoverschrijdend samen te werken. De belangrijkste kanalen die dat mogelijk maken voor het fundamenteel onderzoek zijn ERA-NET, mede ondersteund door de Europese Commissie en de Gezamenlijke Programmeringsinitiatieven (JPI). Momenteel is FWO actief betrokken bij 11 van dergelijke ERA-NET-consortia. De 10 JPI's hebben eveneens de bedoeling de middelen van verschillende Europese landen te bundelen om rond strategische onderzoeksthema's grensoverschrijdende wetenschappelijke samenwerking mogelijk te maken.

Daarnaast wil Vlaanderen onderzoekers ook aanmoedigen om actief te participeren aan deze Europese competitie. De selectieprocedure voor het behalen van bijvoorbeeld een ERC (starting) grant is van een zeer hoog niveau. Sinds 2007 heeft ERC meer dan 32.000 aanvragen ontvangen, waarvan er ongeveer 3.400 projecten werden toegekend. Gezien de uiterst zware competitie (het slaagpercentage bij ERC is significant lager dan dat bij FWO) is het belangrijk om Vlaamse onderzoekers zoveel mogelijk te ondersteunen om hen te laten doorgroeien tot het Europese onderzoeksniveau.

Het FWO heeft een uniek systeem van ERC opvangprojecten ingesteld om vooral jonge onderzoekers, die énkel om budgettaire redenen net naast een persoonlijk mandaat gegrepen hebben bij de ERC oproep voor Starting Grants, de kans te bieden om hun onderzoek verder te zetten in afwachting van een nieuwe oproep.

In de EU, doen zich vele, en snel evoluerende, initiatieven voor. Vanaf 2014 start het nieuwe EU-programma voor onderzoek en innovatie, Horizon 2020. Eveneens start dan de nieuwe periode voor het EU Regionaal beleid (waartoe de uitwerking van een slimme specialisatiestrategie een ex ante voorwaarde is). Bij de voorbereiding hiervan zijn de Vlaamse verantwoordelijken nauw betrokken. Daarnaast bestaan er een reeks andere initiatieven die tussen de EU-Lidstaten worden uitgevoerd maar die aansluiten bij het Communautaire onderzoeks- en innovatiebeleid. Ook hieraan nemen Vlaamse actoren actief deel. Voorbeelden zijn de EU Innovatiepartnerschappen, Gezamenlijke Programmering, ESFRI, Gezamenlijke Technologie-initiatieven (GTI), KETs (sleuteltechnologieën voor toekomstige uitdagingen),…. De tekst van de conceptnota Internationalisatie zal een algemeen kader schetsen, met inbegrip van de belangrijkste prioriteiten en uitdagingen voor de komende jaren.

In september 2011 heeft de raad van bestuur van IWT zijn goedkeuring gegeven aan een algemene strategie voor stimulering van internationale samenwerking met behulp van IWT-instrumenten. Voor samenwerking binnen de Europese onderzoeks- en innovatieruimte wordt hierbij maximaal ingezet op de deelname aan Europese netwerken.

In de internationale netwerken waarin IWT participeert worden verschillende bestaande programma's ingezet worden zoals bedrijfssteun, strategisch onderzoek, VIS-collectief onderzoek en TETRA. Een methodiek werd uitgewerkt waarbij deelgenomen wordt met inzet van de bestaande kanalen en de globaal beschikbare middelen maar waar de projecten in een internationale context een aparte portfolio vormen die naar selectiviteit niet vergelijkbaar is met de Vlaamse projecten. In 2012-2013 werd binnen deze methodiek de portfolio van netwerken uitgebreid met een versterking van de inzet van projecten voor strategisch basisonderzoek. Naast de participatie in een diverse portfolio van kleine ERAnetwerken zal ook een aanzet gegeven worden voor versterkte medewerking aan grotere Europese initiatieven zoals FET, KET, JTI enz…Hiertoe werd reeds een engagement genomen voor deelname aan KETs en werd medio 2013 een oproep gelanceerd om roadmaps op te stellen van activiteiten in Vlaanderen die aansluiten bij de prioriteiten van de KETs. Het IWT is door de Europese Commissie erkend als National Contact Point voor Vlaanderen. Binnen het kader van het Europaplatform is de coördinatie met al de betrokken partners verder versterkt zodat met de

beschikbare middelen, een maximaal resultaat kan worden behaald (cfr. Aanbeveling 4 van het Soete 2-rapport).

De opvolger van het zevende Kaderprogramma voor Onderzoek en Technologische Ontwikkeling (KP voor OTO) van de EU, is het nieuwe Horizon 2020 programma. Dat zal lopen in de periode 2014-2020 en voor het eerst ook de meeste aspecten van het Kaderprogramma voor Concurrentievermogen en Innovatie (KCI) en het Europese Instituut voor Technologie (EIT) integreren. De voorstellen zijn het voorbije jaar intensief besproken in de EU Raadswerkgroep Onderzoek. Nadat een standpunt over het toekomstige kaderprogramma werd opgesteld is de Vlaamse overheid het voorbij jaar via het CIS-CFS overleg op Belgisch niveau en via haar vertegenwoordiger voor onderzoek bij de Permanente Vertegenwoordiging van België bij de EU nauw betrokken geweest bij de besprekingen en voorbereiding van het voorstel. De Europerse Commissie stelde een totaalbudget voor van 80 miljard euro voor de periode 2014-2020. Onder impuls van enkele EU-lidstaten werd dit bedrag neerwaarts herzien, waarna het Europees Parlement bleef aandringen op een verhoging van het totaalbudget. Begin juli 2013 is een voorlopig compromisvoorstel over het totaalbudget goedgekeurd. Dit bedraagt ongeveer 70 miljard euro en moet verder worden besproken en uiteraard goedgekeurd op EU-niveau.

Vlaamse instellingen zijn en blijven erg succesvol in de deelname aan het KP voor OTO en halen aldus een aanzienlijke financiering van hun onderzoek van de EU binnen. De meest recente gegevens (cijfers tot juni 2013) tonen aan dat er een opbrengst van 2,43% is voor de Vlaamse deelname aan het KP voor OTO. Er werden 2224 deelnames geregistreerd (1738 projecten in totaal), voor een totaalbedrag van 828,5 miljoen euro dat naar actoren uit het Vlaamse Gewest ging sedert de start in 2007.

Op beleidsniveau zal in de komende maanden door de verschillende betrokken overheden in België binnen de CIS-CFS en de federale Interministeriële Economische Commissie (IEC) een voorstel worden gedaan voor de aanduiding van vertegenwoordigers in de toekomstige (aangepaste) programmacomités van de uiteenlopende onderzoeksprogramma's van Horizon 2020. De uitvoering van een vertegenwoordigingsmandaat wordt voortaan ook minder vrijblijvend dan het geval is bij het huidige KP voor OTO. Najaar 2013 moet over de voorgestelde vertegenwoordigers overeenstemming worden gevonden binnen België opdat vanaf 2014 de formele vertegenwoordiging van België kan starten.

De EU lanceerde in een aantal toekomstgerichte en maatschappelijk belangrijke domeinen het concept van de sleuteltechnologieën of Key Enabling Technologies (KETs). Hierover organiseerde de Vlaamse overheid begin 2013 een infosessie in elk van de voorgestelde domeinen (bv. de Biogebaseerde economie). Om de Vlaamse totaalaanpak voor de zes KET's te ondersteunen lanceerde het IWT in juni 2013 een oproep voor technologiegedreven roadmapping voor elk van de KET's. Elk project moet vertrekkend vanuit de aanpak voor de specifieke KET op Europees niveau een omzetting maken voor Vlaanderen (aanbod, vraag, mogelijke waardeketens,…). Op basis daarvan moet een strategie ontwikkeld worden om zich aan te sluiten bij die Europese ontwikkelingen en moeten trekkers gevonden worden. Tot slot moet ook een concreet plan voor uitrol van deze strategie in de volgende jaren worden opgesteld. De financiering van de projecten voor een KET-stappenplan gebeurt volgens dezelfde voorwaarden als de VIS-haalbaarheidsstudies.

OD 4. Beleidsdomeinoverschrijdende samenwerking organiseren

Via de innovatieknooppunten reikt de conceptnota 'Innovatiecentrum Vlaanderen' ook een kader aan voor beleidsdomeinoverschrijdende samenwerking.

Met de oprichting van de Vlaamse interdepartementale werkgroep (IWG) voor de bio-economie in maart 2012 gaf de Vlaamse Regering de aanzet voor het uitwerken van een geïntegreerde, beleidsdomeinoverschrijdende aanpak van een duurzame en competitieve Vlaamse bio-economie. Het voorbije jaar werkten de departementen EWI, LV, LNE, WSE en OV samen met hun agentschappen

VITO, ILVO, OVAM, VEA, ANB, VMM, VLM, VDAB, IWT en AO aan een visie en aanzet voor een Vlaamse strategie voor de lange termijn. In een mededeling aan de Vlaamse Regering brengt de IWG bio-economie in het najaar van 2013 verslag uit van haar activiteiten en legt desgevallend via een nota aan de Vlaamse Regering een Vlaamse visie en lange termijn strategie voor de bio-economie samen met een voorstel tot acties voor. Een Vlaamse duurzame bio-economie biedt opportuniteiten voor groene groei en jobcreatie, de verdere ontwikkeling van een kringloopeconomie, grensoverschrijdende clustering, versterking van de concurrentiekracht en van het onderzoeks- en innovatiepotentieel in Vlaanderen. De uitbouw van een Vlaamse duurzame bio-economie als een transitiestrategie biedt, in een globale context, een antwoord op de grote maatschappelijke uitdagingen zoals bevolkingsgroei, klimaatverandering, toenemende schaarste aan fossiele en andere grondstoffen, druk op ecosystemen en economische ontwikkeling.

OD 5. Werk maken van transparante en verantwoorde structuren

Nieuwe organisatiestructuur voor IWT

Er zijn heel wat evoluties en uitdagingen bij IWT. Om deze beter te kunnen opvangen is een aangepaste aansturing en organisatie van IWT nodig. De nieuwe structuur die op 1 januari 2014 van start gaat zal er voor zorgen dat :

- de beleidsondersteunende rol een duidelijke plaats krijgt in de organisatie en werking van IWT zodat de voorbereiding en opname van nieuwe initiatieven vlotter kan verlopen;
- meer focus wordt gelegd op evalueren en actief opvolgen van innovatieprojecten zodat nog meer impact wordt gegenereerd en aangetoond ;
- doorgedreven differentiatie naar doelgroepen (en projectcombinaties) bij evaluatie en opvolging zodat IWT nog beter tegemoet komt aan de verwachtingen van de klanten en aan de doelstellingen van het beleid;

In de nieuwe structuur bestaat het IWT uit een beperkte stafdienst en vier directies met een duidelijke aansturing en toewijzing van verantwoordelijkheden op verschillende niveaus in de organisatie. Elke directie is op zijn beurt samengesteld uit enkele teams met een teamleider aan het hoofd.

OD 6. Werk maken van duidelijke en transparante procedures

Vereenvoudiging van de rapportering en gegevensverstrekking aan de overheid door kennisinstellingen

In 2011 werd een analyse uitgevoerd van het kwantitatieve deel van de onderzoeksverslaggeving van universiteiten en hogescholen (en associaties) aan de Vlaamse overheid. De belangrijkste beoogde doelstellingen hierbij waren (1) vermindering van de administratieve lasten door vereenvoudiging van de rapporteringverplichtingen en toepassing van het principe van de eenmalige bevraging, (2) meer efficiëntie en effectiviteit door hergebruik van gegevens en (3) betere beleidsmonitoring door sneller beschikbare kwaliteitsvolle en vergelijkbare gegevens. De aanbevelingen van dat rapport zijn vertaald in een aantal concrete acties deels uitgevoerd bij de herziening van het BOF-besluit en het maken van afspraken in de stuurgroep van FRIS rond classificaties die worden gebruikt bij het rapporteren van onderzoekinformatie. Ze worden ook in rekening gebracht bij het afsluiten van nieuwe meerjarige convenanten met diverse onderzoeksinstellingen. In 2014 zal hieromtrent een "Besluit van de Vlaamse Regering over de rapportering aan en de controle door de overheid met betrekking tot de instellingen van hoger onderwijs in Vlaanderen" worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

In de nieuwe overeenkomsten met de universiteiten voor de aanlevering van onderzoeksinformatie aan het FRIS onderzoeksportaal (cf. impulsfinanciering FRIS in SD3, OD3) heeft de overheid als engagement opgenomen om die informatie als enige bron te gebruiken voor rapportering van door haar ter beschikking gestelde middelen voor onderzoek (zoals via BOF en IOF), hetgeen de

rapporteringslast aan de kant van de instellingen moet verminderen. Bij de herziening van het besluit op het jaarverslag van universiteiten en hogescholen dat in voorbereiding is bij het departement Onderwijs en Vorming, zullen de aanbevelingen voor vereenvoudiging van de onderzoeksverslaggeving ook worden meegenomen.

Verder werd er bij de administratie en bij ECOOM ook werk gemaakt van een vereenvoudiging van de bevragingen naar de stakeholders toe. Zo werden de bevragingen die naar de bedrijven opgestuurd worden in het kader van de O&O bevraging (OESO) en de Common Innovation Survey (CIS, Eurostat) onder de loep genomen en aanzienlijk vereenvoudigd. Dit bleek een goed initiatief want de responsgraad van de bedrijven nam hierdoor meteen substantieel toe.

IWT

Voor de IWT-steun aan bedrijven werd in het kader van de bijsturing van de bedrijfssteun die in 2013 werd geïmplementeerd de procedures voor de aanvragers waar mogelijk beperkt zodat zowel de aanvraag als de interne processen op een zo efficiënt mogelijke manier kunnen verlopen.

In 2012 werden de kostenmodellen voor alle IWT steunprogramma's vereenvoudigd. Er is nu 1 algemeen kostenmodel dat voor alle projecttypes van toepassing is.

FWO

Begin 2013 werden de resultaten bekend van de FWO-klantenbevraging, waarbij door een externe consulent een uitgebreide bevraging plaats vond van de aanvragers (geselecteerden en afgewezen) van FWO-financiering. FWO scoorde zeer goed wat betreft de algemene tevredenheid over de aangeboden dienstverlening.

De inspanningen die de voorbije jaren werden geleverd om de aanvraagprocedure volledig online te laten verlopen en gebruikers via een E-loket de mogelijkheid te geven om een online CV bij te houden, werden sterk gewaardeerd. Toch werden er ook een aantal aandachtspunten aangestipt. Deze zullen de volgende maanden worden aangepakt. Zo werkt het FWO momenteel aan de ontwikkeling van een nieuwe website, die de gebruikers nog beter moet informeren over de verschillende financieringsmogelijkheden die het FWO aanbiedt en ook in detail elke stap in de evaluatieprocedure toelicht. Het FWO blijft ook investeren in het inrichten van infosessies, gericht op jonge en meer ervaren onderzoekers, om de verschillende financieringsprogramma's van het FWO op een interactieve wijze toe te lichten.

Ook de feedbackprocedure, na afloop van het evaluatieproces, wordt aangepakt, zodat vanaf de aanvraagronde 2014, alle externe referentenverslagen, evenals de prerapporten van de panelleden aan de aanvragers als feedback kunnen bezorgd worden.

OD 7. Effectieve beleidsevaluatie en impactanalyse

Departement EWI

Zoals in vorige beleidsbrieven aangegeven, vormen beleidsevaluatie, performantie-evaluatie, systeemevaluatie en impactanalyse essentiële onderdelen van de beleidscyclus en zijn het hoekstenen voor de opbouw van strategische intelligentie binnen het beleid.

De sinds 2007 opgedane kennis over evaluaties wordt stilaan aangewend voor toepassing van zogenaamde systeemevaluatie(s). Het uittekenen daarvan zal starten in 2014.

Evaluaties 2013

In de eerste helft van 2013 werden de evaluaties van de Vlaamse (wetenschappelijke) Olympiades, RVO Society en de Herculesstichting en haar werking afgerond. De eerste twee initiatieven werden intern bij EWI door de evaluatiecel zelf geëvalueerd. Voor de evaluatie van het Herculesmechanisme en de Herculesstichting werd een externe consultant en een panel van internationale experts ingeschakeld. De evaluatie van de IOF en de interfaceactiviteiten werd in de eerste helft van 2013 opgestart. Het ex-post gedeelte van deze evaluatie werd eind juni afgerond en ter beschikking gesteld aan de associaties en dit met het oog op de aanwending van de resultaten ervan bij het opstellen van hun strategische plannen betreffende de IOF en interfaceactiviteiten voor de volgende cyclus van vijf jaar. Verwacht wordt dat het geheel van de evaluatie van de IOF en de interfaceactiviteiten (i.e. ex-post en ex-ante gedeelte) in de loop van november 2013 wordt afgerond.

Zoals vermeld in de beheersovereenkomst tussen de Vlaamse overheid en Flanders District of Creativity vzw (Flanders DC) vindt in de tweede helft van 2013 een evaluatie plaats van Flanders DC betreffende deze beheersovereenkomst. De evaluatie van Flanders DC zal ook het protocol met het Agentschap Ondernemen voor wat betreft Flanders Fashion Institute en de werking naar de creatieve sectoren omvatten; voor de evaluatie van dat onderdeel gebeurt dit met betrokkenheid van Agentschap Ondernemen en het kabinet van de minister van Economie.

Ook de (eind)evaluatie van UNIDO zal in 2013 worden voorbereid en ook ten dele al worden uitgevoerd. In de loop van 2011 werd er – zoals voorzien in dit project - al een tussentijdse evaluatie uitgevoerd met betrekking tot UNIDO. In 2014 loopt de financiering van dit project ten einde en dient er bijgevolg een eindevaluatie gemaakt te worden.

Bij een aantal van deze evaluaties worden ook panels van experts betrokken die een “peer review” uitvoeren. Elk van de evaluaties wordt begeleid en opgevolgd door een stuurgroep. Voor de dagelijkse opvolging wordt een operationele werkgroep bestaande uit ambtenaren ingezet.

Tot slot zal in de tweede jaarhelft 2013 ook nog ondersteuning worden voorzien voor de evaluatie van het Vlaams Trustfonds ter ondersteuning van wetenschappelijke activiteiten van de UNESCO (FUST). Deze evaluatie zal worden uitgevoerd door UNESCO conform de UN-evaluatiepraktijk.

Evaluaties 2014

Uitgaande van de 5-jarige cyclus zullen in 2014 ook de evaluaties van VLIZ en UNU-CRIS worden uitgevoerd.

In 2012 startte de derde generatie van het Programma Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek. Voor de 21 geselecteerde steunpunten loopt de erkenningstermijn van 2012 tot eind 2015. Hiervoor wordt in 2014 de praktische aanpak van de evaluatie uitgewerkt en wordt de evaluatieprocedure gestart.

Naast deze evaluaties is er ook een bevraging voorzien n.a.v. de Wetenschapsweek 2014.

Evaluaties 2013- IWT

In de beheersovereenkomst van IWT werd een systematische periodieke evaluatie en effectanalyse van alle steunprogramma's ingeschreven.

Evaluaties 2013

In 2013 werden reeds een aantal studies opgestart waarvan de resultaten in de loop van het jaar 2013 of begin 2014 bekend zullen zijn.

Het TBM-programma

Het programma voor Toegepast Biomedisch Onderzoek bestaat een zeven jaar. Een eerste grondige evaluatie en effectmeting dient zich aan.

De studieactiviteiten richten zich onder meer op impact, diffusie-activiteiten, belang voor Vlaanderen en indien mogelijk een vergelijking met buitenlandse gelijkaardige programma's. De oplevering wordt verwacht in het najaar van 2013.

De persoonsgebonden mandaten

De IWT persoonsmandaten maken een beperkt maar belangrijk deel uit van de Vlaamse doctoraatsbeurzen. Een belangrijk onderscheid tussen de IWT-gesteunde mandaten en andere mandaten (FWO, BOF, …) is de inherente valorisatiedoelstelling waarbij van bij de aanvraag reeds gericht wordt op latere valorisatie van de onderzoeksresultaten. De in 2013 opgestarte studie omvat twee delen, een studie die uitgevoerd wordt door ECOOM in verband met profilering van instroom en activiteiten (met oplevering verwacht in het najaar 2013), en een studie naar de valorisatiegerichtheid van de mandaten waarvoor een opdracht zal toegekend worden aan een externe consulent (met oplevering verwacht in het voorjaar van 2014).

Spill-over effecten in projecten met samenwerking tussen bedrijven en kenniscentra

Deze studie heeft als doel te onderzoeken in welke mate er ten gevolge van samenwerking in door IWT gesteunde onderzoeks- en innovatieprojecten bijkomende positieve effecten optreden:

- bij de begunstigden en hun partners zelf
- of bij andere actoren buiten de direct begunstigden
- of in het Vlaamse innovatiesysteem in het algemeen

en in welke mate de extra aandacht voor/ondersteuning van samenwerking of bijzondere vormen van samenwerking (bijvoorbeeld de ICON-aanpak) leiden tot een hogere additionaliteit en/of efficiëntere en effectievere projecten.

Klantentevredenheid

In 2013 wordt voor de tweede maal een algemene klantentevredenheidsenquete bij het ruime en diverse klantenbestand van IWT gehouden. De resultaten worden verwacht tegen het eind 2013.

Positionering van lichte structuren en soortgelijke initiatieven

De lichte structuren worden regelmatig individueel geëvalueerd. Tot op heden werd echter geen effectmeting uitgevoerd voor alle initiatieven samen. Nu de opstart van de meeste van deze lichte structuren achter de rug is, kan dergelijke effectmeting nu plaatsvinden. Dit nieuwe financieringsmodel biedt een motivatie om een analyse uit te voeren en een eerste inventarisatie te maken van de implicaties van de recente bijsturing, alsook een nulmeting uit voeren voor de bijgestuurde aanpak.

De studie gaat in het najaar van 2013 van start.

VIS-trajecten

Ter voorbereiding van de bijsturing van de VIS-trajecten in 2013 werd een grondige portfolioanalyse uitgevoerd. Hieruit bleek dat de VIS-trajecten een breed spectrum van bedrijven bereiken, maar dat dit voor de groep van 'innovatievolgende' bedrijven nog beter kan. Met de VIS-oproep expliciet gericht op 'innovatievolgende'bedrijven van voorjaar 2013 wordt hieraan geremedieerd.

Evaluaties 2014 – IWT

De beheersovereenkomst voorziet de impact-analyse van het TETRA-programma.

Viceminister-president van de Vlaamse Regering,

Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen,

Media en Armoedebestrijding

Ingrid LIETEN

BIJLAGE 1 STAND VAN ZAKEN UITVOERING BEGROTING

De beleidskredieten na begrotingsaanpassing 2013 voor het eigenlijke wetenschaps- en innovatiebeleid van EWI bedragen 842,71 miljoen euro.

De toepassing van de Omzendbrief "begrotingsinstructies begrotingsaanpassing 2013" leidt tot de toepassing van de desindexatie. De gewijzigde budgetten voor WB van EWI brengen na begrotingsaanpassing echter geen significante wijzigingen in de benodigde opstappen met zich mee.

De extra middelen die initieel in 2013 werden voorzien, zijn hieronder weergegeven:

- FWO : hiervoor wordt een extra budget van 2 miljoen euro voorzien.
- IWT: het IWT kreeg 13,12 miljoen euro extra om innovatie te ondersteunen:
    - Bedrijfsprojecten: ongeveer 1,5 miljoen euro
    - Strategisch basisonderzoek: 0,07 miljoen euro extra
    - Op initiatief van de Vlaamse Regering: 10,3 miljoen euro
    - Beleidsdomeinoverschrijdende innovatieprojecten 1,25 miljoen euro
- Herculesstichting: een extra budget van ongeveer 1,6 miljoen euro
- Bijzondere Onderzoeksfondsen van de universiteiten (BOF's): hiervoor werd bijna 4 miljoen extra middelen voorzien.
- De wetenschappelijke instellingen: 0,23 miljoen euro extra, waaronder
    - ITG: 100.000 euro
    - VLIZ : 130.000 euro
- Voor de integratie van het hoger onderwijs werd er 0,9 miljoen euro bijkomende middelen voorzien. (naast de 11,650 miljoen euro vanuit Onderwijs)

BIJLAGE 2 MET REDENEN OMKLEDE RESOLUTIES EN MOTIES

P.M.

BIJLAGE 3 TOELICHTING OPMERKING REKENHOF BIJ IWT

De aanbevelingen in verband met het tekort aan betaalkredieten (rekeningboek over 2009) zijn reeds uitgebreid opgenomen in de beleidsbrief van twee jaar geleden.

Voor de aanbevelingen in verband met de achtergestelde leningen(rekeningboek over 2011) kan volgende worden meegegeven:

Het Rekenhof heeft een aantal pertinente conclusies getrokken uit de analyse van het beheer door IWT van achtergestelde leningen. Wat de toekenning van achtergestelde leningen betreft merkt het Rekenhof op dat er weinig continuïteit was in het reglementair kader en dat de contractuele bepalingen ook niet altijd helemaal conform met het O&O-besluit of de marktinterest waren. De raad van bestuur van IWT heeft reeds eind 2010 beslist om niet langer achtergestelde leningen toe te kennen. Deze maatregel was onder meer gebaseerd op een gelijkaardige conclusie als deze van het Rekenhof , met name dat IWT niet toegerust is om dergelijke leningen voor hoog risicovolle projecten te beheren. Bovendien vormen de leningen in tegenstelling tot de subsidieverlening slechts een beperkt gedeelte van de activiteiten van IWT dat onevenredig veel tijd opslorpt.

Het Rekenhof stelde ook dat het merendeel van de leningen geen normaal verloop kende en dat er soms fouten werden gemaakt door IWT bij de opvolging. Het Rekenhof beveelt het IWT dan ook aan om maatregelen te nemen om een correcte berekening en een vlotte inning van de kredietbedragen en de intresten te bekomen en de uitvoering ervan op te volgen, met ook voldoende aandacht voor gelijke behandeling van alle begunstigden. In het actieplan ‘Financieel Beheer’ dat IWT midden 2013 heeft opgestart werd een specifieke actie opgenomen voor de verdere verbetering van het beheer van de achtergestelde leningen. Op basis van de inventaris van al de openstaande leningen zal een actualisatie worden doorgevoerd in de boekhouding van de dubieuze en van de niet meer inbare leningen en zullen de gehanteerde procedures voor de opvolging en controles worden uitgeschreven en geformaliseerd.

BIJLAGE 4 REGELGEVINGSAGENDA

Dit is een uittreksel uit de regelgevingsagenda met informatie aangevuld tot op 02/10/2013. Meer actuele en meer uitgebreide informatie over deze initiatieven kunt u te allen tijde raadplegen in de regelgevingsagenda op www.regelgevingsagenda.bestuurszaken.be

Decreet betreffende een structurele regeling voor grote rekencapaciteit voor onderzoek en innovatie

Status van het initiatief: Afgewerkt

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
20/07/2012		26/04/2013	26/06/2013	05/07/2013	31/07/2013

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: niet ingevuld

Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...):

Andere:

Inwerkingtreding: 31/07/2013

Besluit van de Vlaamse Regering houdende de agentschapsspecifieke regeling van de rechtspositie van het personeel van het agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie

Status van het initiatief: Afgewerkt

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: niet ingevuld

Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...):

Andere:

Inwerkingtreding: ja

Besluit van de Vlaamse Regelgeving tot opheffing van het besluit van de Vlaamse Executieve van 11 december 1991 tot regeling van de toekenning van onderzoeksmandaten.

Status van het initiatief: Lopend

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: niet ingevuld

Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...):

Andere:

Inwerkingtreding:

Programma voor de omkadering van jonge onderzoekers

Status van het initiatief: Afgewerkt

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
27 april 2013		28 juni 2013			

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: niet ingevuld

Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...): Uitvoeringsbesluit

Andere:

Inwerkingtreding: 1 oktober 2013

Wijzigingsdecreet W&I-decreet

Status van het initiatief: In voorbereiding

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
Laatste kwartaal 2013	Laatste kwartaal 2013	Laatste kwartaal 2013	Begin 2014	Medio 2014	Medio 2014

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: Laatste kwartaal 2013

Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...):

Andere: niet ingevuld

Inwerkingtreding: Medio 2014

Besluit IOF en Interfaceactiviteiten

Status van het initiatief: In voorbereiding

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
Laatste kwartaal 2013	Eerste kwartaal 2014	Eerste kwartaal 2014	nvt	Medio 2014	Medio 2014

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: niet ingevuld

Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...):

Andere: niet ingevuld

Inwerkingtreding: Midden 2014

Tetra-besluit

Status van het initiatief: In voorbereiding

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
novermber 2013		Eerste kwartaal 2014	nvt	nvt	eerste kwartaal 2014

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: november 2013

Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...): 2014

Andere: niet ingevuld

Inwerkingtreding: eerste kwartaal 2014

Decretale verankering van BOF-regelgeving

Status van het initiatief: Afgewerkt

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
8/06/2012	13/07/2012	12/10/2012	November-december 2012	21/12/2012	

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: niet ingevuld

Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...):

Andere:

Inwerkingtreding: 1/01/2013

Opheffen van artikel 190bis, 6 van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap

Status van het initiatief: Afgewerkt

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
				23/12/2010	31/12/2010

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: niet ingevuld

Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...):

Andere:

Inwerkingtreding: 01/01/2011

IOF besluit

Status van het initiatief: Afgewerkt

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
				01/04/2011	12/05/2011

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: niet ingevuld

Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...):

Andere:

Inwerkingtreding: 23/05/2011

Oprichting VZW I-Cleantech

Status van het initiatief: Afgewerkt

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: niet ingevuld

Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...):

Andere:

Inwerkingtreding:

Nieuwe BOF besluit

Status van het initiatief: Afgewerkt

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
29/06/2012	12/10/2012	21/12/2012	30/11/2012	21/12/2012	

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: niet ingevuld

Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...):

Andere:

Inwerkingtreding: 01/01/2013

Genderevenwicht BOF tenure track

Status van het initiatief: Afgewerkt

1ste principiële goedkeuring	2de principiële goedkeuring	Definitieve goedkeuring	Parlementaire behandeling	Bekrachtiging Vlaamse Regering	Publicatie in staatsblad
29/06/2012	12/10/2012	21/11/2012		21/12/2012	

Goedkeuring conceptnota Vlaamse Regering: niet ingevuld

Implementatie (uitvoeringsbesluiten: nieuw initiatief, omzendbrief, ...):

Andere:

Inwerkingtreding: 01/01/2013